Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

16 октябрь, чоршанба, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 210 (1462)

ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАБ ОЛИНДИ

Вазирлар Маҳкамаси хотин-қизлар ишлари мажмуининг йиғилиши бўлди. Уни Бош вазир ўринбосари, республика Хотин-қизлар қўмитаси раиси Д. Ғуломова бошқарди.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари хотин-қизлар билан ишлаш шўъбаларининг шу йил тўққиз ойлик иши натижалари, шунингдек, халқ хўжалиги тармоқларида фаолият кўрсатаётган хотин-қизларнинг меҳнат шароитини яхшилаш борасида Андижон ва Хоразм вилоятлари хотин-қизлар билан ишлаш шўъбалари амалга ошираётган чора-тадбирлар тўғрисидаги масалалар муҳокама этилди.

Сўзга чиққанлар республикамиз хотин-қизлар давлат ва жамият ишларида фаол қатнашаётганини таъкидладилар.

Йиғилишда, шунингдек, оилани мустаҳкамлаш, балоғат ёшига етмасдан турмуш қуришнинг олдини олиш, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза этиш каби масалалар кўриб чиқилди. Бу борадаги вазифалар белгилаб олинди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА МЕЪМОРЧИЛИК СОҲАСИДА АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУКОФОТИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Самарқанд шаҳридаги Амир Темур ҳомийлигида бунёд этилган тарихий обидаларни таъмирлашда қадимий ноёб усулларни жорий этишга қўшган улкан ҳиссалари учун Эгамберди Нуруллаев, Матлабжон Маҳмудов, Абдуворис Фаттоев ва Ражаб Юсуповга 1996 йилги Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофоти берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 15 октябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИГА ШАРҲ

Ўзбекистон Республикасининг 1996 йилги Алишер Навоий номли Давлат мукофотига Самарқанд шаҳридаги соҳибқирон Амир Темур ҳомийлигида бунёд этилган тарихий обидаларни таъмирлашда қадимий ноёб усулларни жорий этишга қўшган улкан ҳиссалари учун Эгамберди Нуруллаев, Матлабжон Маҳмудов, Абдуворис Фаттоев ва Ражаб Юсуповлар сазовор бўлганлиги маданий ҳаётимизда улкан воқеадир.

Миллатимизнинг фахру ғурури, Ўзбекистонимизнинг оламаро рамзи-тимсолларидан бўлган Самарқанд ЮНЕСКО рўйхатидаги ноёб обидалар масканлари сирасида мустаҳкам жой олган. Буюк давлат арбоби ва маданият ҳомийси Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги байрамига тайёргарлик муносабати билан Самарқандда амалга оширилган улуғвор ишлар кўлами чиндан ҳам бениҳоядир. Қадриятларимизни тиклаш, қадимий обидаларни ўз аслига қайтариш, таъмирлаш, меъморий санъатимизнинг ноёб дурдоналарини қайта гавдалантириш ва халқимизга ҳадя этиш бўйича қўли гул усталар кўрсатган фидойилик ва маҳорат таҳсинга лойиқ. Бугунги Самарқандни кўрган, улкан ёдгорликларнинг абадий сўнмас жилосидан баҳраманд бўлган киши нечоғлик катта ишлар бунёд этилганини аниқ ҳис қилади.

Узоқ йиллар мобайнида Самарқанд, Бухоро, Тошкент, Шаҳрисабз ва бошқа шаҳарларнинг қадимий меъморчилик обидаларини, айниқса, Темур ва темурийлар даврига оид тарихий ёдгорликларни таъмирлаш-тиклаш ишларида фаол қатнашиб келаётган мазкур усталарнинг ҳар бири фидоий меҳнат қилиб, ўз қалби, билими ва маҳоратини намоён этди. Улар қадимий меъморчилик сирларини чуқур ўрганиш асосида қурилишнинг асл, тарихий технологиясини заргарона дид билан жорий этиб, юксак санъат даражасига кўтарилган мутаносибликни тиклашга эришдилар.

Асрлар давомида шаклланган технология сирларига асосланиб, турли-туман қурилиш унсурларини моҳирона уйғунлаштириш билан тикланган мазкур обидалар умрбоқийлик касб этиши муқаррардир. Гўри Амир мажмуаси, Бибихоним мақбараси, Сароймулк хоним мадрасаси ва Руҳобод мажмуаси каби кўплаб обидаларнинг бугунги кўриниши бу фикрни исботлаб турибди.

Амалга оширилган бу маҳобатли ишларнинг барчаси мустақиллигимизнинг улкан маҳсулларидан ҳисобланади. Асрлар давомида хароба ҳолга келган, нураб битаётган бу улуғвор биноларни, гумбазу пештоқларни, мақбараю мадрасаларни ўз ҳолига келтириш — бу ҳаққоний фидойилик ва жасоратдир. Улар санъатига халқимиз, йирик хорижий мутахассис ва меҳмонлар таҳсинлар айтиши табиийдир.

Айни замонда бу йилги Алишер Навоий номидаги Давлат мукофотига адабиёт, тасвирий ва мусиқа санъатимизнинг бир неча кўзга кўринган вакиллари асарлари ҳам тақдим этилди. Бу асарлар китобхонлар ва мухлислар томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинди.

Мазкур асарларнинг матбуот, телевидение ва радио орқали ҳамда турли кўргазмаларда ижобий баҳолар олганлиги улар маънавий мулкимизнинг салмоқли қисми бўлиб қолганлигидан далолатдир.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотлари қўмитаси.

Буюк саркарда Амир Темур юбилейи олдидан Тошкентни безаш ва янада кўркамроқ этиш устидаги ишлар қизғин тус олган. Шаҳар кўчалари, хиёбонлар ранго-ранг қилиб безатилаяпти.

СУРАТДА: «Безаш» ижодий корхонаси рассомлари (чапдан) З. Хуснитдинов, Ф. Хайитметов, М. Имомжонов, М. Илҳомовлар.

Муҳаммад АМИН олган сурат.

ХУСУСИЙЛАШТИРИШНИНГ БОРИШИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Кеча Республика Вазирлар Маҳкамасида хусусийлаштириш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш мажмуининг йиғилиши бўлди.

Унда Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 4 декабридаги Айрим корхоналар ва мол-мулкни давлат тассаруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришнинг баъзи масалалари тўғрисидаги қарорининг ўтган 9 ой мобайнида қандай бажарилганлиги муҳокама этилди. Йиғилишда вазирликлар, корхона ва ташкилотлар ҳамда «Бизнес-фонд» раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди.

Мажлисни Бош вазир ўринбосари, Республика Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитасининг раиси В. Чжен бошқарди.

(Мажлис хусусидаги батафсил материал газетамизнинг келгуси сонларида берилади).

Ўз мухбиримиз.

• Илғорлар тажрибаси

ОИЛА ПУДРАТИ САМАРАСИ

Хўжалик юритишнинг қайси усулига ўтманг, асосийси, у фойда келтирсин. Уни келаётган даромадга қараб меҳнаткашларнинг ўзи танлаб олади.

Масалан, Бухоро тумани далаларида оилавий пудрат кенг йўлга қўйилган. Сабаби — шу иш тутимида деҳқоннинг моддий манфаатдорлиги ошиб бормоқда.

Ўтган йили туманда 6517 гектар майдонга ғалла экилиб, давлатга 9395 тонна ўрнига 9610 тонна дон сотилди. Туман ҳосилдорлик бўйича вилоятда иккинчи ўринга кўтарилди.

— Баъзи майдонларда ҳосилдорлик 50 центнерга етди, — дейди туман агрохизмат уюшмаси раиси Ҳайит Қудратов. — Муваффақиятларимизнинг асосий омили ғалла майдонларини оилавий пудратчиларга бўлиб берганимиз бўлди.

Ҳақиқатан ҳам оилавий пудратда кимнинг нимага қодирлиги дарҳол кўринади. Масалан, «Ўзбекистон» жамоа хўжалигидаги Худойберди Шаропов бошлиқ оилавий пудрат аъзолари 2,6 гектар ернинг ҳар гектаридан 59 центнердан ҳосил кўтариб, 34 минг сўм соф даромад қилишди. Албатта, бу уларга берилган ғалла ва сомондан ташқари. Ёки «Ўрта Осиё» жамоа хўжалигининг Саид Қодиров бошчилигидаги оилавий пудратчилар гектаридан 51 центнердан ҳосил олиб, 31 минг сўм соф даромад қилишди.

Тумандаги бирорта пудратчининг норози бўлиб гапирганини эшитмадик.

— Ҳақиқий меҳнат қилган одам нолимайди, — дейди «Дўстлик» жамоа хўжалигидаги оилавий пудрат раҳбари Саъдулла Ҳамдамов. — Биз бола-чақамиз билан 16 гектар майдонга ғалла экkan эдик. Давлатга 50 тонна ўрнига 80 тонна дон сотдик. Ишонасизми, соф даромадимиз 119 минг сўм бўлди.

Албатта, ер эгасини топгандагина ундан самарали фойдаланиш мумкин. Усмон Юсупов номли жамоа хўжалигидаги оилавий пудрат бошлиғи Гулсанам Ғиёсова аёл боши билан 6 гектар майдонда меҳнат қилиб, ҳар гектар ердан 63 центнердан ҳосил етиштирди ва 56 минг сўм соф даромад олди.

Бу йил 6550 гектар майдонга кузги ғалла эккан туман деҳқонлари гектаридан 40 центнердан ҳосил олишни мўлжаллашяпти.

— Ғалла экишни 20 октябргача тугаллаш чора-тадбирлари кўрилган, — дейди туман ҳокими Элмурод Шомуродов. — Бунинг учун далаларимизда 24 та мослама, 18 та сеялка тинимсиз ишламоқда. Ҳайдовчиларга барча қулайликлар яратиб берилган. Вазирлар Маҳкамасининг шу йил август ойидаги «1997 йил ҳосили учун кузги бошоқли дон экинлари экишнинг ташкилий-иқтисодий чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига асосан энди етиштириладиган доннинг 75 фоизи хўжаликлар ихтиёрида қолдирилар экан. Бу қарор хўжаликлар ва пудратчиларни янада руҳлантириб юборди...

Дарвоқе, пудратчиларнинг бу қарордан мамнун эканликларини юз-кўзларидан ҳам билиш мумкин. Биз хўжаликлар ва пудратчилар ўртасидаги шартномаларни ҳам кўздан кечирдик. Бу йил пудратчилар сафи ўсганидан маълумки, ушбу усулда фаолият кўрсатиш қўл келмоқда. Шартномалар рисоладагидай тузилган. Туманда келгуси йили 21469 тонна дон етиштирилиши керак.

Бухоро тумани деҳқонлари пахтачиликда ҳам илғорликни қўлдан беришмаётир. Айни кунда бу соҳада вилоятда иккинчи ўринда боришмоқда. Ҳозирги кунда режанинг қарийб учдан икки қисми бажарилди. Теримчиларга ҳар беш кунда килосига 2 сўмдан пул тўланмоқда. «Дўстлик» жамоа хўжалигидаги 13-бригада теримчиси Нурбиби Ярашева 10 кунда 6 тонна пахта териб, 12 минг сўм даромад қилди.

— Ҳеч қачон пахтамиз бунчалар қадрланганини билмайман, — дейди Нурбиби опа. — Ҳукуматимиз пахтакорни қадрлаётган экан, биз ҳам бунга ўзимизнинг меҳнатимиз билан жавоб берамиз...

Пахта теримида «Ипакчилик», «Ўзбекистон», У. Юсупов номли, «Бухоро», «Ўрта Осиё» жамоа хўжаликлари пешқадамлик қилиб, туман пахтакорлари режани бажарадиган кунни тобора яқинлаштирмоқда.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ХАЛҚАРО СЕМИНАР ИШ БОШЛАДИ

15 октябрь куни Ўзбекистон Истиқболни белгилаш ва статистика Давлат қўмитасида БМТ Европа бўйича иқтисодий комиссиясининг халқаро юк ташувчи транспорт ҳаракатини осонлаштириш муаммоларига бағишланган семинари очилди.

Семинар Ўзбекистон ва Голландия ҳукуматлари, шунингдек, БМТнинг Осиё ва Тинч океани бўйича ижтимоий комиссияси (ЭСКАТО), автомобиль транспорти халқаро иттифоқи, темир йўллар бўйича ҳамкорлик ташкилоти ҳамда халқаро сайёҳлик альянси (ХСА) томонидан ташкил этилди. Унда МДҲ мамлакатлари, Марказий ва Шарқий Европа давлатлари вакиллари ҳамда халқаро кузатувчилар қатнашмоқда.

Бир ҳафта давом этадиган мазкур семинарда ўтиш даври жараёнини бошидан кечираётган мамлакатларда халқаро юк ташувчи транспорт ҳаракатини осонлаштириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинади.

Семинарнинг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари К. Раҳимов иштирок этди.

(ЎзА).

УМУМИЙ ХАВФСИЗЛИК САРИ ДАДИЛ ҚАДАМ БИЛАН

Илгари хабар қилганимиздек, яқинда Пекинда бўлиб ўтган Парламентлараро Уюшманинг 96-конференциясида мамлакатимиз Олий Мажлиси делегацияси ҳам иштирок этди. Шу муносабат билан мухбиримиз мазкур анжуман иштирокчиси, парламент делегацияси аъзоси, Олий Мажлис Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси Баҳриддин НАИМОВга бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Баҳриддин Азимович, даставвал Парламентлараро Уюшманинг мақсад ва вазифалари ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Парламентлараро Уюшма — халқаро ташкилот бўлиб, жаҳондаги мустақил давлатлар парламентларининг уюшмасидир. XIX аср охирларида, яъни 1889 йилда тинчлик учун курашувчи парламентарийлар — Буюк британиялик Вильям Рэндэл Крэмэр ва франциялик Фредрик Пассу биргаликда Парижда биринчи Парламентлараро Уюшма конференциясини ташкил этишди. Унинг ишида тўққиз давлат ва учта контингент вакиллари иштирок этишди. Шу пайтдан бошлаб Парламентлараро Уюшманинг фаолият тарихи бошланди.

Мазкур ташкилот дастлабки вақтданоқ тинчлик учун халқаро ҳаракатга фаол иштирок эта бошлади. Шу ўринда фикримизнинг исботи тариқасида биргина мисолни тилга олиб ўтмоқчиман. Нобель мукофотининг саккизтасига, шу жумладан, дастлабки учтасига айнан мана шу — Парламентлараро Уюшма раҳбарлари: Фредерик Пассу (Франция, 1901), Алберт Гобт (Швеция, 1902), Вильям Рэндэл Крэмэр (Буюк Британия, 1903), Фредерик Байер (Дания, 1908), Август Бейернарт (Бельгия, 1909), Генри Ла Фонтэн (Бельгия, 1912), Христиан Лэнгу (Норвегия, 1921), Генри Бунссон, (Франция, 1927) сазовор бўлишган.Айни пайтда Парламентлараро Уюшма дунёдаги 134 мамлакат парламентларини бирлаштиргандир. Шунингдек, унинг таркибига уюшган аъзо сифатида Лотин Америкаси парламенти вакиллари ва Европа Кенгаши Парламент ассамблеяси ҳам киради.

Парламентлараро Уюшма ўз фаолияти давомида бутун дунё парламентлари ва парламентарийлари билан алоқаларни мувофиқлаштириш ва улар билан тажриба алмашиш, халқаро аҳамиятга молик масалаларни муҳокама қилишда ўз муносабатини билдиради, парламентлар ва улар аъзолари фаолиятининг самарадорлигини ошириш мақсадида ваколатли ташкилотларнинг фаолияти ҳақидаги маълумотларни тарқатишга кўмаклашади, уларнинг иш услубларини яхшилаш ва такомиллаштиришга ёрдам беради.

(Давоми 2-бетда).

АФҒОНИСТОНДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР

Икки ҳафта бурун Қобулни босиб олган толиблар бугунга келиб шаҳарга ҳужум қилаётган ҳукумат қўшинларидан мудофаа қилишга тайёргарлик кўрмоқдалар, деб хабар беради Ассошиэйтэд Пресс мухбири Афғонистон пойтахтидан. Худди шу агентлик «Толибон»га қарши курашаётган афғон раҳбарларининг Саланг довонида учрашганини хабар қилди.

Ғарб ахборот агентликлари толибларнинг ҳарбий раҳбарларидан бири бўлган Мулла Абдул Раззоқни ҳукумат қўшинлари асир олишганини хабар берди. Буни ҳозирча толиблар тасдиқлашгани йўқ.

Аёллар ва болалар Қобулни ташлаб кетишаяпти.

Рейтер фотоси.

Толиблар Қобулда шафқатсизликни давом эттиришмоқда. Улар маъмурий биноларни вайрон қилиб, газета ва журналларни, картиналар ва видеокассеталарни ёқиб юборишмоқда, деб хабар беради Би-Би-Си. «Толибон» ҳарбий вазиятни назорат қилишга ҳаракат қилмоқда. Бироқ унинг бир қисм тарафдорлари пойтахт остоналарига яқинлашиб қолган ҳукумат қўшинлари томонига ўтишмоқда. Аҳолининг ҳукумат қўшинларини қўллаб-қувватлаши кучайиб бормоқда. Гувоҳлар ҳукумат қўшинларини пойтахтдан 5 километр бўлган масофада кўришганини айтишмоқда.

Толиблар қўшинлари Афғонистон пойтахтига чекинишмоқда, деб хабар беради Рейтер агентлиги. Афғонистон раҳбарларининг аввалги гина-кудратларини унутиб, «Толибон»га қарши бирлашишгандан сўнг ана шу воқеалар содир бўлди.

ПРЕЗИДЕНТ ЎЗ ТАКЛИФИНИ БЕКОР ҚИЛДИ

Белорусь парламенти янги Конституция бўйича референдум ўтказиш кунини бошқа кунга кўчиришга қарор қилгандан сўнг, Президент Лукашенко янги Конституция лойиҳаси бўйича ўзининг ён беришларини бекор қилди.

Бундан ташқари у, бундан буён ҳеч қачон парламентга ён бермайман, деб баёнот берди. Бу ҳақда Россия ва Белорусь ахборот маҳкамалари хабар тарқатишди. Лукашенко Россия Президенти Борис Ельцин Конституция бўйича референдум ўтказиш режасини қўллаб-қувватлаганини маълум қилди.

ВАЗИРНИНГ ҲАРАКАТЛАРИ

Румыния ташқи ишлар вазири Теодор Мелескану ўз мамлакатининг НАТОга аъзо бўлиб кириш кампаниясини давом эттирмоқда.

У худди шу масала юзасидан Лондон ва Парижга келиб Британия ташқи ишлар вазири Малком Рифкинд ва Франция Европа ишлари вазири Мишель Барнье билан учрашди. Шунингдек, у Брюселда НАТО бош котиби Хавьер Солана билан ҳам учрашиб унга Румыния Президенти Ион Илиескунинг мактубини топширди. Айни пайтда Румынияда «Тинчлик йўлида ҳамкорлик» дастури доирасида ҳарбий машқлар бошланди. Унда АҚШ, Туркия, Греция, Италия ва, шунингдек, НАТОга аъзо бўлмаган Чехия, Словакия ва Молдова вакиллари иштирок этмоқда. Бу ҳақда Бухарест радиоси хабар берди.

ЛЕБЕДНИНГ БАЁНОТИ ҚАРШИЛИККА УЧРАДИ

Қора денгиз флотининг «Флаг Родины» газетасида эълон қилинган Лебеднинг очиқ хатини Украина Ташқи ишлар вазирлиги кескин танқид қилди.

Россия хавфсизлик кенгаши котиби газетада эълон қилинган хатида Севастополь Украинага расмий жиҳатдан ҳеч қачон берилмаган ва у ҳуқуқий жиҳатдан Россия шаҳри мақомини йўқотмаган, деб баёнот берган. Ушбу хат ҳақида Украина ва Ғарб давлатлари оммавий ахборот воситалари хабар тарқатишди. Украина ташқи ишлар вазири Геннадий Удавенко ўз ўринбосари Сергей Криловнинг Севастополь ҳуқуқий жиҳатдан Украина шаҳри бўлиб, Россия Президенти Борис Ельцин Украинага ҳеч қандай ҳудудий даъво қилмаган, деган баёнотини қўллаб-қувватлашни маълум қилди.

ЎЗБЕКИСТОН: КЕЧА, БУГУН, ЭРТАГА

«Халқ сўзи» ва ЎзА мухбирлари хабар қилади

СУПЕРМАРАФОН НИҲОЯСИГА ЕТДИ

Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб Шаҳрисабз — Тошкент йўналиши бўйича ўтказилган супермарафон ниҳоясига етди.

Республика ёшларининг «Камолот» жамғармаси ҳамда Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси ҳамкорлигида ўтказилган мазкур тадбир иштирокчилари, яъни супермарафончилар 5 октябрь куни Шаҳрисабз шаҳридан старт олишган эди.

Кеча спортчилар соат 16-00 да кўзланган манзил — Амир Темур хиёбонига етиб келишди. Байрамона безатилган хиёбонда марафончиларни миллий либосдаги қизлар, раққосалар, ёшлар, талабалар ва бошқа йиғилганлар карнай-сурнай садолари остида гуллар билан кутиб олишди.

Шундан сўнг марафончилар соҳибқирон юртидан келтиришган муқаддас тупроқ Амир Темур ҳайкали пойига сочилди.

Спортчиларни тақдирлаш маросимида сўзга чиққанлар республика Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Б. Махситов, республика ёшлари «Камолот» жамғармаси раиси С. Абдураимов ва бошқалар супермарафон қатнашчиларини қутлаб, уларнинг фидойиликлари ҳақида, супермарафон Амир Темур юбилейи йилидаги энг катта тадбирлардан бири бўлганлиги тўғрисида тўлқинланиб гапиришди.

Тантанали маросим сўнггида барча марафончиларга турли ташкилотларнинг эсдалик совғалари топширилди.

БИР УЧРАШУВ ҲАҚИДА АСАР

Мамлакатимизда Германия маданияти кунлари давом этмоқда. Шу тадбир доирасида 15 октябрь куни Ўзбекистон давлат тарихи музейида ГФРнинг «Линден-музеум» музейи томонидан ташкил этилган «Германия ва Марказий Осиё — бир учрашув ҳақида асар» номли фото кўргазманинг очилиш маросими бўлди. Мазкур кўргазма Ўрта Осиё халқларининг 19 аср охири ва 20 аср бошларидаги ҳаёти ҳақида ҳикоя қилади.

Кўргазманинг очилиш маросимида Ўзбекистон ва Германия ўртасидаги иқтисодий, сиёсий ва маданий соҳалардаги алоқалар тобора ривожланиб бораётгани, ушбу кўргазма ҳам икки давлат халқлари дўстлиги ва ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашга хизмат қилиши таъкидланди.

Маросимда Германиянинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Райнхарт Биндзайл иштирок этди.

«АНДИЖОНЧА УСУЛ» ЎРГАНИЛМОҚДА

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг ташаббуси билан Андижон қишлоқ хўжалиги институтида пахтачиликда «Андижонча усул»ни ўрганиш ўқув маркази ташкил этилди.

Илк машғулот плёнка остига чигит экиш ташаббускорларидан бири — Республика қишлоқ хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари М. Султоновнинг маърузаси билан бошланди. Барча вилоятлар ва Қорақалпоғистондан келган тингловчилар ўн кун давомида чигитни плёнка остига экиб парваришлаш технологиясини ўрганадилар. Институт ўқув-тажриба участкасида, янги усулни қўллаб мўл ҳосил етиштираётган хўжаликларда тажриба алмашадилар.

ҲАМКОРЛИК АЛОҚАЛАРИ РИВОЖЛАНМОҚДА

15 октябрь куни Покистон Ислом Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Шафқат Али Шайх оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашди.

Суҳбат чоғида элчи мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар, халқларимиз дўстлиги ва биродарлиги узоқ ўтмишга бориб тақалишини қайд этиб, бугунги кунда асрий анъаналарга эга бўлган алоқаларнинг янгича шаклда ривожланиб бораётганидан мамнуният изҳор этди.

Шунингдек, Покистон элчиси 18-20 октябрь куни Покистон Ислом Республикаси Президенти Фаруҳ Аҳмад Хон Легҳари раҳбарлигидаги делегациянинг Ўзбекистонга ташриф буюражагини маълум қилиб, бу ташриф дўстона муносабатларимизни янги босқичга кўтариши, қишлоқ хўжалиги, маданият ва бошқа кўплаб соҳалардаги ҳамкорлик алоқаларини янада кенгайтиришга хизмат қилажагига умид билдирди.

Мамлакатларимиз ўртасидаги товар айирбошлаш ҳажми 1995-96 молия йилида 60 фоиз ўсди.

• АЛОҚА ТИЗИМИ

«ЎЗДУНРОБИТА» САФИГА ЯНГИ КОРХОНАЛАР ҚЎШИЛМОҚДА

Мамлакатимизда «Ўздунробита» Ўзбекистон — Америка қўшма корхонасининг фаолият кўрсатаётганига беш йилдан ошаяпти.

Ўтган вақт ичида ушбу корхона республикамизда телекоммуникация тизимини ривожлантириш борасида салмоқли ишларни бажарди. Бу ҳозирданоқ ўз самарасини бера бошлади.

Бугунги кунда Тошкент, Самарқанд, Урганч, Қарши, Бухоро, Андижон, Наманган ва Фарғона шаҳарларида барпо этилган янги радиотелефон тармоқлари станцияси аҳолига намунали хизмат кўрсатмоқда. Мижозлар сони эса етти мингдан ошиб кетди. Муҳими, мижозлар ортиши билан белгиланган хизмат нархлари кун, ой сайин арзонлаштириб борилмоқда. Станция ва радиотелефонлар эса доимий равишда замонавий ва ихчам ускуналар билан алмаштирилиб, янгиланмоқда.

Бироқ шу нарсани таъкидлаш лозимки, энди «Ўздунробита» Ўзбекистон телекоммуникация тизими ёлғиз эмас. Унинг сафидан яна бешта қўшма корхона ўрин олди. Рақобатчилар сони эса йил сайин ортиб бормоқда. Масалан, уларнинг иккитаси ҳозирданоқ ўзининг юз фоизлик сармоясини республика телекоммуникация тизимини ривожлантиришга сарфлаш истагини билдираяпти.

Яқинда Алоқа вазирлигида яна шу олтита хорижий рақобатчи корхона раҳбарларининг учрашуви бўлиб ўтди. «Рубикон» ва «Коском» Ўзбекистон-Америка қўшма корхоналари, «Ўзмаком» Ўзбекистон-Малайзия, «DAEWOO CENRAL PAGING CJMP — «Бўзтел» Ўзбекистон-Корея, «BAKRLE GROUP» Ўзбекистон-Индонезия ва «Ўздунробита» қўшма корхоналари шулар сирасига киради.

— Хабарингиз бор, — деди Алоқа вазири Абдувоҳид Жўрабоев йиғилганларга, — уяли телефон алоқаларининг ривожланиши бўйича дунёда тўртта гуруҳга кирувчи давлатлар мавжуд. Ўзбекистон ҳозирча иккинчи гуруҳга кирди. Уни янада юқори ўринга чиқариш эса кўпроқ сиз, сармоядорларнинг саъй-ҳаракатларингизга боғлиқ. Шунинг учун сизлар ҳозирча бир-бирларингиз билан рақобатчи сифатида эмас, аксинча, ҳамкор сифатида иш юритишларингиз мақсадга мўвофиқдир. Чунки ишлаб чиққан дастуримиз ва олиб борган тадқиқотларимизнинг кўрсатишича, Ўзбекистон аҳолисининг бир фоизи, яъни 230 минг киши шундай замонавий телефон алоқа тизимига эҳтиёж сезмоқда. Ҳозирча уларнинг сони ўн мингдан зиёдроқни ташкил этади.

Вазир сўзининг охирида хорижий сармоядорларга эндиликда қўшма корхоналар барпо этишда Алоқа вазирлиги ҳаммуассис сифатида иштирок этмаслиги ва, аксинча, корхоналарининг ўзи ҳаммуассис ҳам ташкилотчи сифатида иш юритишлигини маълум қилди.

Шундай қилиб, Ўзбекистон телекоммуникация тизимида янги бешта қўшма корхона иш бошлади. Улардан иккитаси турдош техникалар ёрдамида иш юритса, шунчаси цифрли, қолгани эса AMPS андозасида фаолият кўрсатади.

Улар қайси андозада ҳаракат қилмасин, республикамиз алоқа тизимини янги поғонага олиб чиқиши шубҳасиз. Республика алоқа тизимига замонавий хорижий технологияларнинг жадаллик билан кириб келиши эса биринчи навбатда алмисоқдан қолган асаббузар телефон тармоқларига чек қўйса, иккинчидан, бир жой билан иккинчи жой ўртасида алоқа ўрнатиш учун узундан-узун кабеллар тортиб боришга эҳтиёж қолмайди. Бу ўз навбатида қанчадан-қанча маблағларнинг беҳуда совурилишига чек қўяди.

Биз юқорида «Уяли алоқа тизимига ҳозирча Ўзбекистон аҳолисининг бир фоизгина қисми эҳтиёж сезмоқда», — дедик. Ўйлаймизки, иқтисодиётимиз яқин йиллар ичида тўлиқ изга тушиб олгач, халқимизнинг бундай алоқа тизимига бўлган талаби тағин-да ортади. Ахир, митти, ихчам чўнтак телефонларида сўзлашишни ким ҳам истамайди, дейсиз.

Баҳодир ОСТОНАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

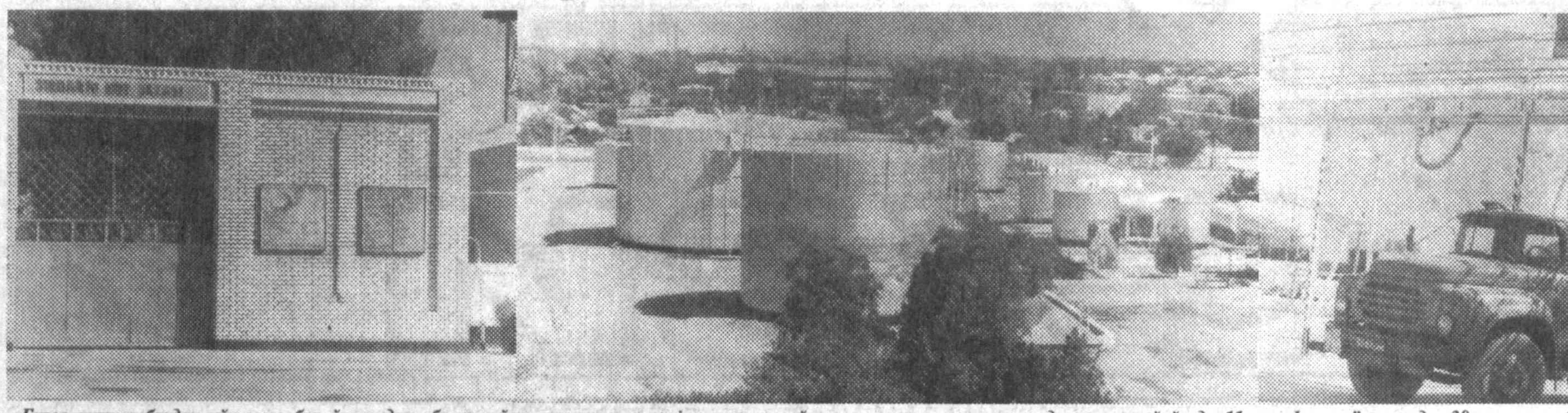

Бирор кишига бундан кўп эмас бир йил олдин «бу ер тўрт томони тўкилиб кетган девор, уйдим-чуқур йўл, қовжираб қолган жой эди», десангиз, унинг ҳозирги ҳолатини кўриб «қўйинг-э, ҳазил ҳам эви билан-да», деб ҳайратланарди. Зеро, бунинг учун тўла асос бор. Сирдарё шаҳар туманлараро ер-мой маҳсулотлари тарқатиш идораси жорий йилда 11 миллион сўмлик қурилиш-ободонлаштириш ишларини бажарди. Аввал девор тўсиқлар қайтадан янгиланди, ошхона, янги дарвоза қурилди, микроклимит, операторлар учун махсус бино барпо этилди. 1300 м/квадрат асфальт ётқизилди, 38 та сиғим бўялди. Идора ичидаги боғ ва ҳовлига эса сув тортилиб, кўркамлаштирилди. Уни ўз кўзингиз билан кўрсангиз кўзингиз яйрайди, баҳри дилингиз очилади.

СУРАТЛАРДА: Ушбу корхонадан лавҳалар.

УМУМИЙ ХАВФСИЗЛИК САРИ ДАДИЛ ҚАДАМ БИЛАН

(Давоми. Боши 1-бетда).

— Парламентлараро Уюшма ўз олдига қўйган вазифаларни қай йўналишларда олиб боради? Қайси кўринишлар ва усулларда у ўзининг вазифалари ҳамда фаолиятини амалга оширмоқда?

— Парламентлараро Уюшма раҳбарликни 1976 йилда қабул қилинган Низом асосида амалга оширади. Мазкур Низомга биноан Уюшма Парламентлараро конференция, Парламентлараро Кенгаш, Ижроия қўмита ва Котибиятдан иборат бўлган таркибий тузилишга эгадир. Парламентлараро конференция бир йилда икки марта — баҳор ва кузда чақирилади. Қоида бўйича у мазкур Уюшмага аъзо бўлган турли мамлакатларда ўтказилиши мумкин. Ҳар бир конференциянинг ўзига хос жиҳати шундаки, уларда, албатта, парламентарий — аёллар иштирок этишиб, ҳар гал алоҳида ўзларининг мажлисини ўтказишади. Барча конференцияларнинг муваффақиятли ўтиши учун тўртта тайёргарлик қўмиталари иш олиб боришади. Булар — Халқаро хавфсизлик, қуролсизланиш ва сиёсий масалалар қўмитаси, Парламент, ҳуқуқий ва инсон ҳуқуқлари масалалари қўмитаси, Иқтисодий ва социал масалалар қўмитаси, Таълим, фан, маданият ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш қўмиталаридир.

Парламентлараро Уюшма ўз фаолиятини Низомдан келиб чиқадиган масалалар асосида бошқаради ва уларнинг устидан назоратни амалга оширади. Шунингдек, дунёда юз бераётган турли хил воқеалар юзасидан Уюшманинг ўз нуқтаи назарини ифода қилади.

Уюшма (IPV) БМТнинг аниқ мақсад ва вазифаларини қўллаб-қувватлайди ҳамда у билан мустаҳкам алоқа қилган ҳолда иш юритади.

Ижроия қўмита Парламентлараро Уюшманинг маъмурий органи ҳисобланиб, 13 кишидан иборатдир. Уларнинг камида икки нафарини аёллар ташкил этиши лозим. (Ҳозирги вақтда улар тўрт киши).

Котибият Уюшманинг доимий бошқарув органи саналади. Уюшма раҳбариятининг халқаро конференцияларга боришини таъминлайди, бошқа халқаро уюшмалар билан алоқаларини қўллаб-қувватлайди ҳамда яна бир қатор вазифаларни бажаради. Халқаро Уюшма ўзининг Женева шаҳрида жойлашган қароргоҳига эга.

— Мамлакатимизнинг Парламентлараро Уюшмадаги иштирокини билиши муштарийлар учун қизиқарлидир...

— Республикамиз мустақилликка эришгач, Президент Ислом Каримов раҳбарлигида ўз ички ва ташқи сиёсатини умум эътироф этилган халқаро қоида ва тамойилларга изчил риоя қилган ҳолда амалга ошира бошлади. Ўзбекистон айни пайтда кўплаб нуфузли халқаро ташкилотларнинг тенг ҳуқуқли аъзоси эканлиги фикримизнинг ёрқин далилидир. Жумладан, Парламентлараро Уюшманинг 1992 йили Швецияда бўлиб ўтган 88-конференциясида Ўзбекистон мазкур халқаро ташкилотнинг аъзолигига қабул қилинди. Шундан буён мамлакатимиз парламентарийлари Парламентлараро Уюшманинг ҳар бир конференциясида фаол иштирок этиб келишмоқда. Олий Мажлис фаолияти давомида парламентимиз делегацияси Парламентлараро Уюшманинг 1993 йилги Мадрид, 1994 йилги Будапешт (1995), 1995 йилги Истамбул (1996) ва 1996 йилги Пекин конференцияларида қатнашдилар.

Мен шу ўринда Пекин анжумани иши ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчи эдим. Унда Парламентлараро Уюшмага аъзо бўлган 120 та давлат, 3 та асоциатив аъзо, бундан ташқари 21 та давлат ва халқаро ташкилотлар вакиллари кузатувчи сифатида қатнашишди. Уюшманинг 96-конференциянинг тантанали очилиш маросимида ХХР раиси Цзянь Цзэминь ҳозир бўлиб, иштирокчиларга табрик сўзи билан мурожаат қилди.

Парламентлараро Уюшма 96-конференциясида ХХР ВСНПи, Доимий Комитети Раиси ўринбосари Тянь Цзиюнь унинг раҳбари этиб сайланди.

Конференцияда аёллар ва болаларнинг инсоний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, иқтисодиёт либерализацияси вақтида озиқ-овқат маҳсулотлари олиш ҳуқуқини таъминлаш, жаҳоннинг сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий масалалари аҳволи юзасидан баҳс-мунозаралар бўлди.

Конференция иштирокчилари чиқишларида тинчлик учун келгусидаги курашларнинг зарурияти, бутун дунё хавфсизлиги, экологик ҳалокатларнинг олдини олиш, демократик тамойиллар ривожи, ҳуқуқий жамият қуриш, келишмовчиликларни тинч йўл билан ҳал этиш, инсон ҳуқуқларига риоя қилиш масалалари хусусида сўз борди. Бундан ташқари, дунёнинг айрим мамлакатларида аёлларнинг ҳуқуқлари чеклаб қўйилганлиги, бойлар ва камбағаллар ўртасидаги тафовут, очлик ва қашшоқлик, болалар меҳнатидан фойдаланиш, улар ўртасида жиноятчиликнинг ўсиши ва бошқа турли ижтимоий муаммолар жиддий ташвиш билан тилга олиб ўтилди.

— Республика парламентарийлари чиқишларида қандай муаммолар кўтарилди?

— Делегациямиз раҳбари, Олий Мажлис Раиси ўринбосари Акмалжон Қосимов дунёдаги мавжуд сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий масалалар юзасидан сўзга чиқди. У киши ўз чиқишида, шунингдек, Парламентлараро Уюшманинг жаҳондаги ривожланаётган давлатлар билан ҳамкорлиги самарадорлигини ошириш, бундай халқлар ва давлатларга ўз мустақиллигини мустаҳкамлаб, ички имкониятларига асосланган мустақил тараққиёт йўлини қатъий белгилаб олиш, халқаро эътироф этилган демократик тамойиллар ва инсон ҳуқуқларини ҳурмат қилиш қоидаларига оғишмай риоя этишида амалий кўмак бериши лозимлигини ҳам таъкидлаб ўтди.

Президентимиз Ислом Каримов умумий хавфсизликка минтақалараро хавфсизликни таъминлаш орқали эришиш мумкинлигини бир неча бор таъкидлаган эди. Шундай экан, Парламентлараро Уюшма жаҳон ҳамжамиятидаги энг мўътабар тузилмалардан бири сифатида ҳар қандай танглик, у Африкада юз берадими, яқин Шарқдами, Форс кўрфази ҳудудларидами ёки Марказий Осиёдами, қаерда бўлмасин, бундан қатъий назар бефарқ қараб туролмаслиги лозим.

Бугунги кунда Афғонистон ва Тожикистондаги можаролар, айниқса, ўткир муаммо бўлиб турибди. Уларни бартараф этиш эса барча халқаро ташкилотлар, жумладан, Парламентлараро Уюшманинг ҳам эътиборини кучайтиришни талаб этади. Парламент делегацияси конференцияда парламент ушбу минтақада тинчликка қаратилган чора тадбирлар мажмуини тасдиқлаб олишни таклиф қилди. Парламент делегациясининг эътиборини ўзига тортган яна бир муҳим муаммо XX ва XXI аср чегарасида дунё миқёсига кўтарилган экология масаласи бўлди. Бу борада биз Орол денгизи билан боғлиқ муаммолар, уларни бартараф этиш йўллари ва усулларига Парламентлараро Уюшманинг тегишли қўмиталари томонидан алоҳида эътибор берилиши лозимлигини таклиф қилдик.

Парламентлараро Уюшмага аъзо давлатлар парламентарий-аёллари мажлисида аёлларнинг парламент фаолиятидаги ролини ошириш, унинг ишидаги самарали иштироки масалалари юзасидан мамлакатимиз парламент делегацияси вакили, Олий Мажлис депутати М.Азимова сўзга чиқди.

— Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат.

«Халқ сўзи» мухбир
Ғофур ШЕРМУҲАММАД
суҳбатлашди.

«ЯШИЛ БЕЛБОҒ»

Япониянинг «Рим белт» — «Яшил белбоғ» ташкилоти делегацияси Самарқандга ташриф буюрди.

Кунчиқар мамлакатидан келган меҳмонлар яхши ният билан Амир Темур номидаги болалар истироҳат боғида мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқаздилар.

— Бундай дўстона тадбирлар мустақиллигимиз рамзи, дўстлигимизнинг эса кун сайин ривожланаётганидан дарақдир, — дейди халқаро «Экосан» ташкилоти Самарқанд шаҳар бўлими бошлиғи Ш. Аббосов. — Делегация аъзоларининг мамлакатимизга, хусусан, Самарқандга ташрифидан мақсад экологик тадбирлар уюштириш, шунингдек, халқимизнинг бой тарихи, унинг маданий-маърифий анъаналари ҳамда удумлари билан танишишдир.

ТАРИХИЙ ЖОЙЛАР БЎЙЛАБ

Андижон шаҳрининг Султон Жўра номидаги маҳалласининг бир гуруҳ уруш ва меҳнат фахрийлари Амир Темур ҳаёти ва фаолияти билан боғлиқ тарихий жойлар бўйлаб қилинган сафардан қайтиб келди. Сафар маҳалла қўмитаси фаоллари ташаббуси билан уюштирилган эди. Зарур маблағни эса шаҳар ҳокимлиги ажратди.

• Олий таълим

САРЧАШМА

Мамлакатимизда маънавиятни ривожлантириш, халқ меросини авайлаб асраш ҳақида кўрилаётган чоралар бу соҳада мутасадди бўлган кишилар зиммасига алоҳида масъулият юклайди.

Хусусан, юксак маънавиятга саводхонлик ва адабий жараён ҳақида етарли тасаввурсиз эришиш қийин. Худди шу ҳолни эътиборга олиб, республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги 1991 йил 25 октябрда махсус буйруқ билан талабаларнинг гуманитар тайёргарлик сифатини ошириш мақсадида 1992 йил 1 сентябрдан бошлаб ўзбек тилида ўқитиладиган нофилологик гуруҳларга 70 соат ҳажмида «Ўзбек тили ва адабиёти» курси жорий этган эди. Мазкур буйруққа мувофиқ дастур тайёрланди ва таниқли олимлар Ғанижон Абдураҳмонов ва Салоҳиддин Мамажонов қўлланма тузиб, 1995 йилда нашр этдилар. Эътироф этиш керакки, бўлажак шифокорлар, муҳандислар, ҳисобчилар, ҳосилотлар ва бошқа ишлаб чиқариш соҳасида хизмат қилишга бел боғлаган ёшлар дунёқарашининг шаклланишида, ўзбек халқининг бой маънавий меросидан баҳра олишида бу курсларнинг аҳамияти катта. Талабалар имло саводхонлигини мустаҳкамлаш, бадиий завқни тарбиялаш бўйича салмоқли малакага эга бўлдилар. Зеро, ўз фикрини равон ва хатосиз ёзма ифодалай олиши, адабий саводхонлик ҳар қандай олий маълумотли киши учун заруратдир.

«Ўзбек тили ва адабиёти» номи билан нашр этилган қўлланмада давлат тили мақомини олган ўзбек тилининг жаҳон тиллари орасида тутган ўрни, шунингдек, адабий тилимизнинг шаклланиши ва тартиби, шевалар тўғрисида мухтасар маълумот берилган. Унда имло ва талаффуз қоидалари, тиниш белгиларнинг ишлатилиши, расмий иш қоғозларини тузиш тартибига ҳам алоҳида эътибор қаратилган. Шунингдек, ҳозирги замон адабий тилининг сўз бойлиги, атамалар, луғатлар ва улардан фойдаланиш йўллари кўрсатиб ўтилади. Қўлланмада, айниқса, ҳозирги ўзбек адабий тили услубларининг шаклланиши ҳам батафсил ёритилган. Иккинчи қисмда узоқ тарихга эга бўлган ўзбек мумтоз адабиёти, унинг XX асрдаги вакиллари ҳамда замондош адиблар ҳақида сўз боради, уларнинг йирик асарлари таҳлил қилинади. Бу маълумотлар талабада маълум тасаввур ҳосил қилади.

Шу ўринда таассуф билан таъкидлаш жоизки, олий ўқув юртлари ҳаётига сингиб бораётган ана шу курсни ўқитишда изчиллик йўқолди. Кўпгина олий ўқув юртлари маъмуриятлари қандайдир баҳоналарни рўкач қилиб, мустақиллик шароитида муҳим аҳамият касб этувчи дарсларни жадвалдан олиб ташладилар. Ҳолбуки, бу курс маънавиятни шакллантириш, бадиий дидни ўстириш, саводхонликни такомиллаштириш борасида муҳим вазифани бажараётган эди. Ахир буларсиз, яъни маънавиятга элтувчи сарчашмаларсиз янги давр кишисини тарбиялаб бўладими? Мабодо, барча нофилологик олий ўқув юртларида ўзбек тили ва адабиёти курслари юқори савияда ўқитилиши таъминланса, Президентимиз ва ҳукуматимиз қўяётган талабларни бажариш йўлидаги муносиб амалий жавоб бўларди. Қолаверса, мазкур қўлланмани янада такомиллаштириб, унда мустақиллик йилларида қўлга киритган қадриятларимиз — Аҳмад Ясавий ва Баҳовуддин Нақшбандий таълимоти, соҳибқирон Амир Темур фаолияти ҳақида ҳам янги маълумотлар киритиш, замонавий адабий жараён ҳақидаги қисмни тўлдириш мақсадга мувофиқ бўларди. Хуллас, юксак тушунча ҳисобланмиш баркамол маънавиятга саводхонлик ҳамда бадиий малакасиз эришиш қийин.

Комила РАҲИМОВА,
филология фанлари номзоди.

ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1996 йил 15 октябрда бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хорижий валютада операцияларни амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган банклари иштирок этди.

Сотув ҳажми 22,13 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати 40,10 сўм даражасида қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1996 йил 16 октябрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	31,74
1 Австрия шиллинги	3,73
1 Англия фунт стерлинги	63,40
10 Бельгия франки	12,72
1 Голландия гульдени	23,36
10 Греция драхмаси	1,68
1 Дания кронаси	6,84
1 БАА дирхами	10,92
1 АҚШ доллари	40,10
1 Миср фунти	11,81
1 Ирландия фунти	64,54
1 Исландия кронаси	0,60
10 Испания песети	3,12
100 Италия лираси	2,63
1 Канада доллари	29,65
10 Хитой юани	4,83
1 Кувайт динори	133,76
100 Ливан фунти	2,58
1 Малайзия ринггити	16,02
1 Германия маркаси	26,21
1 Норвегия кронаси	6,17
1 Польша злотийси	14,25
10 Португалия эскудоси	2,59
1 Сингапур доллари	28,44
1000 Туркия лираси	0,43
1 Финляндия маркаси	8,78
1 Франция франки	7,74
1 Швеция кронаси	6,08
1 Швейцария франки	31,93
1 ЭКЮ	50,26
10 Жанубий Корея вони	0,48
10 Япония иенаси	3,59
1000 Россия рубли	7,38
1000 Украина гривнаси	22,66
1000 Беларусь рубли	2,72
1 Эстония кронаси	3,28
1 Латвия лати	72,12
1 Литва лити	10,03
1 Қозоғистон тенгеси	0,58
1 Қирғизистон соми	2,94

*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

Ваколатли банклар эркин муомаладаги нақд валютани айирбошлаш шохобчалари орқали сотишда уларнинг сотиш ва харид қилиш қийматини талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда мустақил равишда белгилайдилар. Валютани аҳолидан сотиб олишда воситачилик ҳақи олинмайди.

• Бизнинг ютуқларимиз

РЕАКТОРНИНГ ЯНГИ ЗИРҲИ

1996 йилнинг кузи Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Ядро физикаси институти жамоаси учун ҳар йилгидан хайрли келди. Институт 40 ёшга тўлди.

Аммо бу ёш институт жамоаси учун ҳаёт кузи эмас, балки яратувчилик баҳоридир. Бу ерда меҳнат қилаётган жамоа орасида ЎзФАнинг 6 аъзо ва мухбир аъзоси, 35 фан доктори ва 170 фан номзоди бор.

Бироқ биз ушбу мақолада институтнинг юбилейи ҳақида эмас, балки унинг фаолиятида юз берган ажойиб воқеа — атом реакторини физик ҳимоялашнинг янги тизими очилганлиги хусусида ҳикоя қилмоқчимиз.

Шу ўринда ҳақли савол туғилади: нима, аввалги ҳимоя тизими талабга жавоб бермасмиди? Бу савол ҳам ўринли, ҳам ўринсиз, дейиш мумкин. Зеро, «Янги» ва «Эски» ҳимоя тизими масаласи миллий тафаккурнинг мангулиги, барча технологияларнинг, жумладан, атом реактори ҳимоясининг ҳам такомиллашуви демакдир. Маълумки, маъжозий маънода айтиладиган бўлса, бу — артиллерия снарядларининг танк зирҳига нисбатан доимий қарама-қарши туришидир: у ёки бу қисмнинг сифати ошса, бошқа қисмга, албатта таъсири бўлади.

Бу ўринда ядро қуролини тарқатмаслик сиёсати бўйича котибиятнинг катта маслаҳатчиси ва қуролланиш, ядро қуролларини тарқатмаслик бўйича назорат бўлими директори Кеннет Н. Лоунгонинг ушбу воқеага айнан алоқадор хатини келтириш жоиздир. Мактуб Ядро физикаси институти директори Беҳзод Йўлдошев номига йўлланган бўлиб, ўзбек ядрочиларининг Буюк Британия ва АҚШ, жумладан, АҚШ Энергия департаменти, Санди миллий лабораторияси, бир қатор инглиз ва америка фирмалари мутахассислари билан биргаликдаги қарийб саккиз ойлик машаққатли меҳнатларига якун ясалади:

«Ҳурматли доктор Йўлдошев! АҚШ Энергия департаменти номидан Сизни ва жамоангизни реакторни ҳимоя қилиш, ядро материалларини ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизимини ўрнатиш ишлари муваффақиятли тугалланганлиги билан табриклайман. Президент Клинтоннинг ташаббуси билан бизнинг Департаментимиз ядро материаллари хавфсизлиги (ҳимояси)ни яхшилаш, ядро қуролларини тарқатмаслик борасида янги мустақил давлатлар билан ҳамкорлик қилмоқда. Ўзбекистон Фанлар академияси билан АҚШ Энергия департаменти ўртасидаги ўзаро саъй-ҳаракатлар туфайли бизнинг материалларни ҳимоялаш, уларни назорат қилиш ва ҳисобга олиш бўйича кенг қамровли лойиҳамиз муваффақиятли якунланди. Бу ядро материалларини халқаро андозаларга мувофиқ ҳолда ҳимоялаш ва ҳисобга олиб бориш имконини берди. Ядро материалларидан рухсатсиз фойдаланиш хавфи анча камайди. Қилинган ушбу яхши ишлар учун катта раҳмат!

Самимий ҳурмат билан
Кеннет Н. Лоунго.

Бу ерда гап нафақат ядровий, балки алоҳида категориядаги объект ва материаллардан фойдаланиш ҳуқуқини назорат қилиш ва ҳимоялашнинг энг замонавий тизимини барпо этиш ишларида Ўзбекистонга бегараз ёрдам бериш ҳақида бормоқда.

Институт ҳамда унга қарашли тажриба заводининг юқори малакали мутахассислари америкалик ҳамкасблари билан ҳамкорликда энг янги тизим лойиҳасини ишлаб чиқиб, жадал жорий этдилар. Бу ишни МАГАТЕ ҳам фаол қўллаб-қувватлади. Ўзбекистон бу ташкилотга аъзо бўлиб, 1994 йилда ядро қуролларини тарқатмаслик тўғрисида шартнома тузган ва ушбу ҳужжатга қатъий амал қилмоқда.

Ю. КОГТЕВ.

Жиззах шаҳридаги «ЖИБРИ» корхонаси кунига 2,5 тонна истеъмол мойи ишлаб чиқарадиган бўлди.
СУРАТДА: ишчилар О. Усмонов Л. Дуланова.
Н. АЛМУРОДОВ олган сурат.

ТАДБИРКОРЛАР САФИ КЕНГАЙМОҚДА

Асака туманида ўнлаб кичик корхонаю цехлар фаолият кўрсатмоқда. Давлат тасарруфида бўлмаган ана шу корхоналар томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулот барчага манзур бўлаётир.

Тадбиркорликка кенг йўл очилганлиги айни муддао бўлди. Аввало, юзлаб янги ишчи ўринлари вужудга келди. Қолаверса, аҳолининг кундалик зарур нарсаларга, халқ истеъмоли молларига бўлган талаб ва эҳтиёжини қишлоқнинг ўзида қондириш имкони вужудга келди. Ҳозир қишлоқларда 31 та тегирмон ишлаб турибди. Ўтган саккиз ой мобайнида бу ерда 1226 тонна дон тортилди. 9 та обжувоз ёрдамида аҳоли 33 тонна шолини янчиб олди. 7 жойдаги оҳак пишириш цехи 266 тонна оҳак тайёрлаб берди. Шунингдек, 5 жойдаги пишиқ ғишт цехи аҳолига минглаб аъло сифатли қурилиш материаллари тортиқ этдилар.

О. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Табиат ва биз

НОИНСОФЛАР

Табиатни асраб-авайлаш ҳар биримизнинг инсоний бурчимиз, дея жар соламиз. Лекин аслида ҳам шундай бўляптими?

Навоий вилоятида жорий йилнинг олти ойида табиатга зарар етказаётган 79 та ҳодиса қайд этилди. Табиатни муҳофаза қилиш вилоят қўмитасидагиларнинг маълум қилишича, Самарқанд вилоятидан балиқ овига келувчиларнинг оқими кўпайиб бораётир. Қармоқ, тўр кўтарган самарқандлик шаввозларни Айдаркўлда ҳам, Тўдакўлда ҳам учратиш мумкин. Масалан, шу йилнинг ўзида 48-72 СНН давлат номери «КамАЗ» автомашинаси икки марта ушланган. Биринчи марта ушланганида унинг бортида қарийб 700 килограмм, иккинчи марта олди тўсилганида эса салкам икки тонна балиқ бор эди. Ҳар икки сафар ҳам уни ноқонуний йил билан олиб кетмоқчи бўлишган.

Шундай қилиб ўтган 6 ойда табиатга зуғум ўтказган шахсларга қарийб 41 минг сўм жарима солинди, улардан 28 та милтиқ тортиб олинди. Балиқ ушлайдиган тўрлар, ёввойи ҳайвонларга қўйилган тузоқлар ҳақида гапирмаса ҳам бўлади.

Табиатни бойитиш, уни чиройли ва гўзал бўлиши ҳар биримизга боғлиқ. Ёввойи қушларга бой тўқайзорларда, суви шарқираб оқаётган дарё бўйларида, мавжланиб турган мовий кўл бўйида бўлган киши буни дилдан ҳис қилади, она-табиатимизнинг нақадар бой ва гўзал эканлигидан қалби қувончларга тўлади. Ана шундай кайфиятда бўлган кишининг ноқонуний ов билан шуғулланувчиларга нисбатан дилида фақат бир гап такрорланади: «Инсофсизлар ! »

Ўктам ДЎСТЁР,
«Халқ сўзи» мухбири.

• «Оқ олтин — 96»

ФУРСАТНИ БОЙ БЕРМАНГ!

Сиз кўриб турган ушбу лавҳа Боёвут туманидаги 3-Боёвут ширкатлар уюшмаси далаларида ширкатчилар йиллик режани бажариш арафасида тасвирга туширилди.

Хўжаликда етиштирилган мўл ҳосилни нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олишга, терим машиналаридан унумли фойдаланишга алоҳида эътибор берилмоқда.

Шу далаларга меҳнати, пешона тери синган механизатор А. Тўраев бу йилги мавсумда 200 тонна пахта теришга сўз берган.

ТАСВИРДА: (чапдан) ширкатлар уюшмаси раиси С. Раҳмонқулов, механизатор А. Тўраев, бўлим бошқарувчиси С. Мирзахўжаев билан терим олдидан далани кўздан кечирмоқда.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1996 ЙИЛ 15 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ (ФОИЗ ҲИСОБИДА)

Вилоятлар	Бир кунда	Мавсум бошидан буён
Андижон	1,22	88,41
Сурхондарё	1,03	75,66
Хоразм	1,40	75,56
Бухоро	0,99	73,82
Қашқадарё	1,34	70,16
Навоий	1,15	68,48
Самарқанд	1,10	67,50
Фарғона	0,81	64,98
Наманган	1,20	63,45
Тошкент	2,25	60,14
Қорақалпоғистон Республикаси	0,97	46,24
Сирдарё	1,60	41,73
Жиззах	1,65	38,42
Республика бўйича	**1,27**	**64,78**
1995 йилда	0,69	84,24

НАТИЖА ЧАККИ ЭМАС

дейди А. МЎМИНОВ номли жамоа хўжалик аъзолари.

Уйчи туманидаги Абдували Мўминов номли жамоа хўжалиги аъзолари ўтган йили пахта тайёрлаш режасини вилоятда биринчи бўлиб бажаришганди. Гектаридан 33 ўрнига 46 центнердан ҳосил олинганди. Бу йилги натижа ҳам чакки бўлмади: режа сентябрь ойидаёқ уддаланди. Бугунгача гектаридан 40 центнердан ҳосил йиғиб-териб олинди.

Хўжалик аъзолари фақат пахта хомашёси етиштириш билан ўралашиб қолишаётгани йўқ. Масалан, ғалла тайёрлаш режаси 130 фоизга бажарилди. Ҳосилдорлик 61 центнерни ташкил этди. Бригадаларда эса, ҳатто 71 центнердан ҳосил олишга эришилди. Ғалладан бўшаган 265 гектар ерда такрорий экинлар — маккажўхори, қанд жўхори, карам, бодринг, сабзи, мош, кунгабоқар экилди. Қарабсизки, халқнинг қозони қайнаб, дастурхони қут-баракага тўлмоқда. Бу муваффақиятлар сирини хўжалик раҳбари Рустамжон Исматуллаев шундай изоҳлайди:

— Август ойида ғўза парваришига бўлган жиддий эътибор маҳсули бу. Ҳар гектар ерда 95 минг туп кўчат бўлишига эришилди. Ҳар тупдаги 10-11 дона кўсак ёнига яна 4-5 тадан кўсак қўшишга муваффақ бўлдик.

Раис гапиришни эп кўрмаган, ютуқларнинг яна бир омили — хўжаликда илғорларни доимо рағбатлантириб бориш.

Ғанихон Маллабоев, Абдужаббор Дадамирзаев, Маҳмуджон Нажмиддинов сингари тадбиркор бригада бошлиқлари, Собиржон Султонов, Рустамжон Акбаров каби механизаторлар, Роҳатхон Иброҳимова, Саодат Тожиддинова, Зарифа Мамадалиева, Каромат Содиқова, Саломат Нишонова, Раъно Боймирзаева ва бошқа илғор теримчилар хўжаликнинг гўёки қўш қанотидир.

— Далаларда ҳали ҳосил мўл, ялпи ҳосилдорлиқни 50 центнерга етказиш ниятимиз бор, — дейди, хўжалик раҳбари Р. Исматуллаев.

Турғунбек МАҲКАМОВ, Ҳакимжон СОДИҚОВ.

• *МУХБИР МУАММО ҚЎЯДИ*

АЭРОПОРТ ҚУРИЛИШИ ҚАЧОН НИҲОЯСИГА ЕТАДИ?

Маълумки, Навоий собиқ Иттифоқ даврида ҳам мамлакатнинг индустриал, ярим очиқ шаҳри ҳисобланарди. Шаҳар маъмурияти ўша замонда кимга ҳисобот бергани-ю, меҳнат аҳли қайси қозондан овқат еганлигини саноқли кишиларгина билишарди.

Муҳими, бу ерда моддий ва молиявий ресурсларга оид муаммолар мутлақо сезилмас, бундан, албатта, авиация ҳам истисно эмас эди. Ҳар куни Навоийдан марказга қараб тўрт маротаба самолёт учарди. Таътиллар мавсумида унга бешинчиси ҳам қўшиларди. Навоий-Фрунзе (ҳозирда Бишкек) ҳаво йўли эса Марказий Қизилқум меҳнаткашларини Иссиққўл санаторийларига элтарди. Шундай бир шароитда, 80-йилларнинг охирида ушбу шаҳарда энг кўркам аэровокзал биноси қуриб битказилгач, Навоийни ҳаво йўллари орқали Урал ва Сибирь шаҳарлари билан боғлаш режаси кун тартибига қўйилди. Шу мақсадда аэропортда «ТУ-154» самолётларини қабул қилувчи янги учиш-қўниш майдони қурилиши бошланди. Бироқ бу иш чала қолиб кетди. Устига устак, рейслар сони эса бутунлай қисқарди. Агар авваллари асосий фонди ҳозирги баҳода 22 миллион сўмлик бўлмиш аэропорт соатига 250 йўловчига хизмат кўрсатган бўлса, бугун атиги бир самолёт ҳар кеча-кундузда нари борса, 30 кишининг оғирини енгил қилаётир. Шу боис хизмат кўрсатувчилар сони ҳам 10 фоизга қадар камайтирилди. Бу кўрсаткич — чегара эмас. Лекин авиаторларни кўпроқ мазкур масала эмас, балки корхона истиқболининг ноаниқлиги ўйлантиради.

Навоий аэропорти «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси (МАК) тасарруфига қарайди. Аммо бу компания чала қолган қурилишни ниҳоясига етказиш ҳақида қайғурмаяпти. Тўғри, шаҳар ҳокимлигининг капитал қурилиш бошқармаси учиш-қўниш майдончасидаги ишларни юргизиш учун 22 миллион сўм ажратди. Аммо бу жуда кам — лойиҳа бўйича жами 300 миллион сўм маблағ талаб этилади. Демак, «Компания-аэропорт-маҳаллий ҳокимият» механизми ишга тушсагина, иншоотда ҳақиқий ўзгариш бўлиши мумкин.

— Навоийда барибир талабларга мос учиш-қўниш майдони бўлиши лозим, — дейди аэродром хизмати бошлиғи Геннадий Семёнчук. — Чунки МДҲ мамлакатлари, жумладан, Россия Федерациясидаги ҳамкасбларимиз бизга қўнғироқ қилиб, «Ил-76» самолётини қабул қила оласизларми?» деб сўрашмоқда. Негаки, у жойлардаги тадбиркорларни серқуёш республикамизнинг мева-сабзавот, полиз маҳсулотлари қизиқтиради. Агар майдонча қурилиши тезроқ тугалланса, нафақат Навоий, балки қўшни вилоятларнинг далаларида етиштирилган тез бузилувчи маҳсулотларни ҳам хорижга ҳаво йўли орқали етказиб беришимизга имконият яратилар эди. Ҳозир бир самолёт кунига қарийб ўттиз кишини Тошкентга олиб бориб, қайтариб келиш билан банд, холос. Йўловчилар эса кўп. Голландларни олиб кўринг: улар самолётлар орқали ер юзига гул етказиб бермоқдалар. Фойдаси борки, шу иш билан шуғулланишмоқда. Нега биз шундай имкониятлардан фойдаланмаслигимиз керак?

Бу масала бўйича тегишли вазирликлар, компания ва идоралар раҳбарлари зарур чора-тадбирлар ишлаб чиқиб, уларни амалиётга татбиқ этадилар, деб ўйлаймиз.

Темур ЭШБОЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ҚАЙТА НОМЛАНДИ

Нукус шаҳри ҳокимлигининг қарорига мувофиқ темир йўл вокзалига қарашли маданият ва истироҳат боғи эндиликда буюк соҳибқирон номи билан аталадиган бўлди. Шаҳар аҳолисининг улуғ боболонимиз Амир Темурга меҳр-муҳаббати рамзи бўлган бу боғ меҳнаткашларнинг сўлим оромгоҳи бўлиб қолади.

Давлатимиз сиёсати ва Президентимиз сабоқларида мустақил ватанимиз Ўзбекистон равнақининг беш тамойилларидан бири маънавият эканлиги қайта-қайта асосли равишда уқтирилмоқда. Зеро, келажаги буюк давлатни, демократик фуқаролик жамиятини фақат маънавий соғлом кишиларгина ярата оладилар. Кўпчиликнинг маънавият ҳақидаги тасаввури анчагина шаклланиб қолди. Аммо, бу қамрови кенг соҳанинг жуда кўп мавҳум англамалари борки, улар ҳаётий, оддий тарздаги алоҳида шарҳларга муҳтож. Масалан, «Ватан», «Маънавият», «Мафкура» каби юзлаб тушунчаларга кундалик ҳаётимизда тўқнаш келамиз. Лекин уларнинг асл моҳияти, ҳаётий кўриниши нимадан иборат эканлигини, умумий ва фарқли хусусиятларини аниқ тасаввур эта олмаймиз.

МАЪНАВИЯТ ТУМОРИ

Тумор — инсонни ёмон кўзлардан, ёвуз хавфу хатарлардан асровчи бир ашё. Ихлоснинг ҳам рамзи. Мумтоз шоиримиз Муҳаммадризо Огаҳий менинг шеърларим ошиқларнинг дардларига дармон бўлувчи, мушкулларига кушойиш берувчи, муродларига етказувчи тумор янглиғ доимо ҳамроҳ бўлсин, ошиқлар асарларимни тумор каби ихлос билан кўкракларида асраб юрсинлар деган орзу билан девонини «Таъвиз ул-ошиқин» — «Ошиқлар тумори» деб номлаган эди.

Абдулла Орипов Аҳмад Яссавийга бағишлаган шеърида «Яссавий хокпойидан айлаб олинг туморлар» деган эди. Бу сатр Яссавий каби маънавий пирларимизни ва уларнинг меросларини қадрлаш, асраш, эъзозлаш, ардоқлаш ҳақида нидо чекади. Дарҳақиқат, Яссавий каби маънавий даҳоларимиз хокпойини тавоф этиб турсак, унинг ҳикматларини ҳамиша бағримизда тумордек олиб юрсак, бизни ҳар қандай маънавий бўҳронлардан омон сақлаб қолади.

Маънавий мулкимиз ва меросимизда қалбимизга жойлаб, ҳамма вақт қалбимиз тўрида сақлаб юришимиз лозим бўлгани дуру гавҳарлар беҳисоб. Улар бизнинг миллий бойлигимиз, лекин биз уларни ҳали етарли даражада ўзлаштириб ололганимиз йўқ. Мулкнинг моҳиятини, қимматини тўла англаб етгандагина, унга нисбатан эгалик ҳиссини туйиш ва унинг қадрига етиш мумкин. Масалан, Ватан ва Ватан муҳаббати ҳақида кўп гапирамиз. «Ватанни севмоқ иймондандир» ҳадисини кўп ишлатадиган бўлдик. Лекин шу тушунчаларнинг моҳиятини, масъулиятини тўла англаган, фикрлаган ҳолда иш тутамизми? Келтирган ҳадиси шариф яққол айтиб турибдики, Ватанни севишнинг муҳим шарти бор ва у ҳар кимнинг қўлидан келмас экан. Иймонли инсондангина Ватан муҳаббатини кутса бўлади. Кейинги давр матбуотимизда ва адабиётимизда «ватанпарварлик»ка муқобил тарзда «ватанпарастлик» сўзини қўллаш ҳоллари ҳам учраётир. Бу тушунчалар асло бир-бирига тенг эмас.

Ватанпарварлик фақат инсонга эмас, жамики жонзотларга берилган илоҳий туйғу. Ҳатто, балиқлар тухумдан чиққач, узоқ-узоқларга сузиб кетар ва ўлими яқинлашган замон оқимга қарши сузиб келиб, ватанида жон берар экан. Гоҳо одамларнинг ҳам узоқ юртларда мусофир яшаб, охири ўз юртига бориб вафот этганлиги ҳақида эшитиб қоласиз. Бундай ҳодисага нисбатан халқ «тупроқ тортибди» деб қўяди. Ҳақиқатан, олис-олислардан одамни азиз маконига Ватан туйғуси тортиб келади. Бу инстинктив равишда Ватанга интилишдир.

Ватан - она бағридан бошланади. Шунинг учун «Ватан»ни «Она» билан биргаликда «Она-Ватан» деб ишлатамиз. Ватан — уйнинг остонасидан, маҳалладан бошланади. Лекин Ватанни фақат ўз уйи ва маҳалласидангина иборат деб тушунадиган, ўз маҳалласи манфаатларидан нарисини билмайдиган, тан олмайдиган кишилар ҳам бор. Бу Ватанни севиш эмас, Ватанни жуда тор тушунишдир. Бундай кишиларда имон, эътиқод етарли шаклланмаган.

Президентимиз «Мана шу Ватан — барчамизники» дейди. Воқеан, Ватан барчамизга баробар, беминнат хизмат қилади. Аммо Ватанни барчамиз баробар севамизми? Ватан учун бирор хизмат қилмаган, кафтдай ерини обод этмаган, биротта кўчат ўтқазиб, гиёҳ кўкартирмаган одамнинг Ватанга даъво қилишга маънавий ҳуқуқи борми? Шу мамлакатда туғилиб ўсишнинг ўзи «Ватаним» дейиш учун етарли асос бўла оладими? Йўқ. Шу Ватанда туғилиб, ўсиб, сувидан, ҳавосидан симириб, халқидан ва табиий бойликларидан баҳраманд бўлатуриб, бу Ватаннинг тарихини билмайдиган, истиқболи ҳақида қайғурмайдиган, элининг тилини, маданиятини ўзлаштирмаган, табиатини асрамайдиганлар Ватан ичра беватан кимсалардир. Улардан кўра қайсидир авлоди тақдирнинг тақозоси билан хорижий мамлакатларга бориб қолган, ўзга диёрларда туғилиб ўсган, аммо Ўзбекистонни Ватаним дея соғинадиган, Ватан орзу-армони билан яшайдиган муҳожирлар Ватанга яқинроқ ва муҳаббатлироқдирлар. Улар Ватаннинг бир ҳовуч тупроғини топсалар, кўзларига тўтиё қилиб суртадилар.

Аҳмад Яссавий: «Аслинг билсанг, обу гил, Яна гилга кетаро» дейди. Замонавий бир шоиримиз: «Айланаман бир кун Ватанга» деб ёзади. Нажмиддин Кубро: «Ватан тупроғининг ҳар бир зарраси шаҳидларнинг қони билан суғорилган»лиги ҳақида гапиради. Огаҳий: «Ватан тупроғида эҳтиёт бўлиб, оҳиста қадам босгин, чунки ҳар бир қадамингг остида бир инсоннинг покиза жасади кўмилган», дея огоҳлантиради. Булар шуни англатадики, инсоннинг вужуди тупроқдан яралган ва у бир кун шу тупроққа кўмилади, қўшилади. Демак, унинг азалий Ватани тупроқ эди ва у дунёдаги қисмат вазифасини бажаргач, яна Ватанга айланади. Тангри таборак ва таоло Одам атони яратиш учун тупроқни Каъба ўрнидан олдирган экан. Шунинг учун Каъбатулло одамзоднинг саждагоҳидир.

Ўзбек халқининг муомала маданиятида ён-атрофидаги инсонларга лутф, илтифот кўрсатиши катта ўрин тутади. Ўзбеклар қадимдан табиатан сертакаллуф халқ. Афсуски, ҳозир илтифотли муомалани унутиб, такаллуфсиз бўлиб боряпмиз. Муомала маданиятимиз камбағаллашиб боряпти. Эндиликда илтифот сўзларини ёдлаб, ёшларга ўргатиб борсак, савоб иш бўларди. Маданиятли ўзбек ҳеч қачон ишлаб турган одамнинг ёнидан лоқайд, бепарво ўтиб кета олмайди. Шундай ўтиб кетдими, билингки, унда ўзбекона лутф маданияти етмайди. Оғир юк ташиётган туяга «ҳайт» деган — мадад экан. Шундан бўлса керак, тарбияли ўзбек фарзанди ишлаб турган одамга «Ҳорманг!» дея мурожаат қилади. Халқимизда ҳар бир мурожаат, савол, ҳатти-ҳаракатнинг жавоби ишлаб чиқилган. Уларнинг гўзаллиги шундаки, савол-жавоблар айни ўша вазиятга мос. «Ҳорманг» мурожаатига ишлаб турган одам «Бор бўлинг!» ёки «Саломат бўлинг!» деб жавоб қайтаради. «Ҳорманг!» — «Бор бўлинг!» ҳар иккала томонни маънан рағбатлантиради, ўзаро яқинлаштиради. Шугина муомалада баъзи бегона одамлар ошна бўлиб кетишади. Пахтасини териб ёки дон экинларини ўриб, хирмон кўтараётган деҳқоннинг ёнидан индамай, бепарво ўтиб бўладими? Йўқ. Йўловчи деҳқонга «Хирмонга барака!» ёки «Чошга барака!» дея ҳайқиради. Ҳосилнинг чўғини қувона-қувона чошлаётган деҳқон эса йўловчининг эътиборидан янада руҳланиб кетади ва мамнуният билан «Умрингизга барака!» дея жавоб беради.

Хўш, терлаб-пишиб кир юваётган аёлга нисбатан ҳам шундай илтифот кўрсатиш мумкинми? Албатта-да! Ўзбек халқининг тил сандиғида илтифотнинг бундай намунаси ҳам бор. Кир юваётган аёлга мадад тиламоқчи бўлган одам унга «Кирингиз оқарсин!» дея мурожаат этади. Аёл эса тилакка тилак билан жавоб қайтаради. Йўловчига «Йўлингиз оқарсин!» дея оқ йўл тилайди.

Зиёратга бораётган ёки зиёратдан қайтган мусофир билан салом-алик, ҳол-аҳвол сўрашишдан кейин мулоқот қандай давом этади? Унга «Зиёратлар қабул!» дейилади. У эса «Муродлар ҳосил!» дея лутф кўрсатади.

Шу зайлда дилни дилларга, гапни гапга боғлаб борувчи такаллуф сўзларимиз кўп. Гап уларни унутиб юбормай, ўзлаштириб, ўринли қўллашда. Бу — одамийлигимиз, ахлоқимиз, миллий маънавиятимизнинг муҳим белгиларидан.

Темурхон васиятларида кўзда тутган «адолат ва яхшилик қилмоқ дастури» ўрта асрлар Шарқидаги энг ҳурфикр ижтимоий оқим — футвват ёхуд жавонмардлик маслагига хос эди. Футувват тўғрисида Алишер Навоийнинг мўъжазгина бир таърифи билан тасаввур ҳосил қилиш мумкин:

Саховат — барча бермакдур, емак йўқ,
Футувват — бара қилмакдур, демак йўқ.

Жавонмард сўзи луғатда «ёш мард» демакдир. Жавонмардлар жамиятининг энг етук намояндаси ахийлик дунёқарашига эга бўлган. Ахийларнинг сахийликлари шу даражада комил бўлганки, улар энг сўнгги нонларини ўзлари емай, очларга едирганлар, ўзлари киймай яланғочларга кийдирганлар, ўз бошпаналарини мусофирларга мусаллам тутганлар. Хуллас, бор бисотларини халққа бағишлаганлар, бироқ буни зинҳор-базинҳор бировга айтмаганлар. Фаолиятлари фақат элга яхшилик қилишдан иборат бўлган, лекин буни ҳам ошкор этмаганлар. Футувват ёхуд жавонмардликда Шарқдаги маънавий-ахлоқий қарашларнинг энг юксак ва ҳаётий мезонлари мужассамлашган. Шунинг учун янгича миллий мафкура ва маънавият ҳосил қилаётган ёш авлод жавонмардлик таълимотига таянса, адашмайди. Зотан, темурийлар, сулоласи, сарбадорлар ҳаракати, Навоий, Бобур, Машраб, Ҳувайдо дунёқарашлари жавонмардлик жавҳарлари билан суғорилган.

Мардлик, маълум даражада, маънавият ва маърифат тушунчаларига маънодошдир. Абдулла Авлоний таърифлашича, «Маърифат — бу шижоатдир», шижоат қалбнинг матонатидан, руҳнинг саломатлигидан иборатдир». Шу сифатлар жавонмардликка ҳам хосдир. Жавонмардлар жасур, шижоатли, фидойи, танти бўлганлар. Тарихнинг қалтис вазиятларида жавонмардлар жамиятнинг виждони янглиғ фаолият кўрсатиб, мағлубияту таназзулларни даф этганлар. Ҳозир ҳам жамият жавонмардликнинг тирилишига ташна аҳволда. Оламшумул паҳлавон, беназир файласуф шоир Паҳлавон Маҳмуд ибратли жавонмард эди. У жавонмардликнинг қонун-қоидаларини шундай бадиий ифодалайди:

Гар бар нафси худ амири, марди,
Вар бар дигаре такя нагири, марди
Марди набувад фитодаро пой задан,
Гар дасти фитодаро бигири, марди.
Мазмуни:
Ўз нафсингга амир бўлсанг, шунда мардсан,
Ўзгага бўлмасанг ҳақир, шунда мардсан.
Йиқилганни тепиб ўтмоқ мардлик эмас,
Афтодага бўлсанг дастгир, шунда мардсан.

Жавонмардлик дунёқарашининг энг улуғвор хосияти шундаки у инсонпарварлик ғоясига таянади. Йиқилган кишига қўл чўзиб уни оёққа турғизиш, заифларга, ғарибларга мададкор бўлиш олий сифатли инсонпарварликдир. Оҳ, ҳозирги шароитда олижанобликка, ҳимояга, ҳомийликка эҳтиёж қанчалар кучли!

Жавонмардлик — тасаввуф тариқатларидан бири. Тасаввуфдаги инсонпарварлик бир миллат чегарасида эмас, у умуминсоний моҳиятга молик. Мазҳаб айиришга, миллатпарастликка, маҳаллийчиликка мойил инсон мард ва бағри кенг бўлолмайди. Ислом ва тасаввуф пешволари ҳам миллати, ирқи, дини, мазҳабидан қатъий назар, инсон ҳамда унинг кўнглини улуғлайдилар. Хожа Аҳмад Яссавий, ҳатто кофирларга ҳам озор бермасликни суннат дея талқин этади:

Суннат эрмиш, кофир бўлса, берма озор,
Кўнгли қаттиқ дилозордан худо безор.

Хожа Ҳофиз Шерозий: «Майли, май ичгин, Мусҳафни куйдиргин, Каъбага ўт қўйгин, борки, бутхонага кириб чилла ўтиргин, лекин зинҳор инсон дилини оғритма, дилозор бўлма», дея сабоқ беради.

Ғарибларнинг дилларини оғритмаслик яссавийда асосий ғоялардан бўлса, кўнгил зикри, кўнгил зиёрати нақшбандиянинг моҳиятини белгиловчи хусусиятлардандир. Бу маслакдагилар эътиқодича, инсон кўнгли Оллоҳга муҳаббатнинг муқаддас ошёнидир. Шунинг учун кўнгилга муносабат — Каъбага муносабатдай баҳоланади. Навоий Оллоҳнинг муҳаббати бархаёт кўнгилни шод этиш савобини бундай улуғлайди:

Кимки бир кўнгли бузуғнинг хотирин шод айлагай,
Онча борким, Каъба вайрон бўлса, обод айлагай.

Бобораҳим Машраб дунёқарашича, жаҳонда кўнглида Оллоҳ ёди яшайдиган ҳар инсон дилини тавоф этиб юриш керак:

Тавоф олами дил қил жаҳонда ҳар башардин сен,
Агар бир дилни сен бузсанг, юзар Каъба бузулмасму?

Бебаҳо маънавий маҳхазларимиз — Ислом таълимоти, Навоий ва Машраб дунёқарашидан озиқлана бориб, Ҳувайдо улуғ инсонпарвар шоир даражасига кўтарилади. Ҳувайдо гуманизмининг ҳадди аълосини кўрсатувчи шоҳбайтлардан бири қуйидагича:

Ғарибни кўнглини бузмак гуноҳи беадад эрмиш,
Кафорат бўлмағай юз Каъбани қайтиб бино қилсанг.

Исломда «кафорат» тушунчаси бор. Унинг маъноси қилинган гуноҳни ювиш учун эваз қайтариш демакдир. Ҳувайдо дилозорликка нисбатан устозларидан-да талабчан қарашича, ғарибнинг кўнглини бузиш чексиз, ўлчамларга сиғмайдиган, ювиш учун эваз қайтариб бўлмайдиган гуноҳдир. Янгидан юз Каъба қуриб бўлса-да бу гуноҳни ювишнинг иложи йўқ.

Халқнинг дардига малҳам бўлиш маънавиятимиздаги халқпарварликнинг бош муддаосидир. Машрабона ифода бундай:

Мақоми қурбат ўтига агар кирсанг — ҳузур топсанг,
Узунг заҳроба ютгил, халқни комиға шаккар тут.

Қурбат — ҳақиқатга яқинлик, етишганликни англатади. Бу ўринда ҳамма нарса рамзий маънога эга. Шоир айтмоқчики, агар ҳақиқат мақомига эришсанг, Ҳақнинг ҳузуридан баҳрамандлик бахтига муяссар бўлолсанг, фақат ўзингни ўйламай, биринчи галда халқни маънавий-руҳий балоғат шакаридан баҳраманд этгил.

Боболаримиз меросидан маънавиятимизга сингдиришимиз зарур бўлган хусусиятлардан бири шуки, масалан, Ҳувайдодан мисол оладиган бўлсак, унинг панд-насиҳатлари бирон инсонни камситишга йўл бермайди. У ҳар бир инсонга улуғ одамдўстлик эътиқоди, хайрихоҳ одамийлик маданияти билан муомала қилишни тарғиб этади:

Агар ҳар кимни кўрсанг, Хизр бўлғай деб тавоф айлаб
Ки, ҳафтоду ду миллат халқи бирла ошно бўлғил.

Шоир инсон ҳурмати ва қадрини шундай мартабага кўтарадики, ҳар бир одамни учратганда, Хизр алайҳиссаломга йўлиқиб катта бахт ва давлатга муяссар бўлгандек уни эъзозлашимиз лозим. Муҳими яна шундаки, Ҳувайдонинг инсонга муҳаббати миллат танламайди. Бу муҳаббатнинг умуминсоний ва байналмилал дастурига амал қилинса, етмиш икки миллат халқи билан дўстлашиш бахти насиб этади. Демак, она-Ватанимизни келажакда буюк мамлакатга айлантирмоқчи эканмиз, бобомерос маънавий мулкимизни суратимиз ва сийратимизда мужассамлаштирмоғимиз зарурдир.

Нусратулло ЖУМАХЎЖА, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси Тил ва нутқ маданияти кафедраси мудири.

«ЎзДЭУавто» ЁНҒИНДАН ИШОНЧЛИ МУҲОФАЗА ҚИЛИНАДИ

Асака шаҳридаги Ўзбекистон автомобилсозлик заводи ишлаб чиқараётган маҳсулотлар юксак сифати ва замонавий жиҳозланганлиги билан кўпчиликни ҳайратда қолдирмоқда. Лойиҳачи ва қурувчилар корхонани рўй бериши мумкин бўлган айрим нохушликлардан асрашни ҳам ўйлаб қўйишган, яъни жуда қимматбаҳо жиҳозлар ва компьютер техникасини ёнғиндан сақлаш чоралари тўла ҳисобга олинган.

«Ўзмахсусавтоматика» бошқармаси ишчилари корхонадаги ёнғин чиқиши мумкин бўлган кўпгина жойлар, жумладан, ёнғинга таъсирчан бўёқ зарралари билан қопланган бўёқ цехига мамлакатимиз муҳандислари томонидан ишлаб чиқилган ёнғин хавфсизлигини таъминловчи ноёб қурилмалар ўрнатишди.

Бошқарма бошлиғи Маҳмуджон Эминов «ЎзДЭУавто» автомобилсозлик заводига ўрнатилган ёнғиндан сақлаш тизими ёнғин пайдо бўлган жойни ўз вақтида аниқлаб, инсон иштирокисиз ҳам уни бартараф қилиш имконига эга эканини айтди.

Бир қанча саноат ишлари амалга ошириладиган бўяш жараёнида ёнғин чиққудек бўлса, сувдан фойдаланиш таъқиқланади. Чунки ўт ўчириш чоғида қимматбаҳо жиҳозларга зарар етиши мумкин. Шу сабабли бундай жойларга карбонат ангидридли кўпиклар ёрдамида ўт ўчирадиган махсус қурилмалар ўрнатилган. Бу қурилмалар ёнғин содир бўлган пайтда ўз-ўзидан ишлаб кетади ва ёнаётган жой кўпик билан қопланади. Мазкур қурилмалар ёнғиндан сақлаш хизмати мутахассислари ва «ДЭУ» фирмаси вакиллари иштирокида уюштирилган синовдан муваффақиятли ўтди. Корхонанинг бошқа цехларига сув билан ишлайдиган самарали ёнғиндан сақлаш қурилмалари ўрнатилган.

«Ўзмахсусавтоматика» бошқармаси томонидан ёнғиннинг олдини олиш ва ўт ўчириш учун ишлаб чиқилган усул ва жиҳозлар республикамиздаги бошқа корхоналарда ҳам катта қизиқиш уйғотмоқда. Бошқарма жамоаси Шаҳрихонда қурилаётган «Антекс-1» акциядорлик жамияти тўқимачилик корхонаси ва Марғилонда тузилган «ЎзДЭУтекстил» Ўзбекистон-Корея қўшма корхонасидан ҳам буюртмалар олди. Рўйхатнинг яна давом этиши табиий, албатта. Мутахассисларимиз ишлаб чиққан бу янги қурилма ўзининг кўп жиҳатлари билан дунёдаги бошқа ўт ўчириш қурилмаларидан тубдан фарқ қилади.

К. НИЗОМОВ, ЎзА мухбири.

Косонсой туман марказидаги оталар чойхонаси ҳамиша гавжум.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ олган суратлар.

КАТТА ТААССУРОТ ҚОЛДИРДИ

Ўзбекистонда ўтаётган Германия Федератив Республикаси маданияти кунлари Самарқандда ҳам қизғин давом этмоқда. Шаҳардаги санъат, маданият, маърифат муассасалари, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида немис диёридан ташриф буюрган меҳмонлар билан қизиқарли учрашувлар, мазмунли суҳбат ва баҳслар бўлиб ўтмоқда.

Германияликлар томонидан тайёрланган дастурлар ранг-баранглиги билан барчанинг диққатини тортмоқда. Булар — концертлар, театр томошалари, бадиий ва ҳужжатли фильмлар намойиши, кўргазмалар, адабий учрашувлар, шарқшунослик, меъморлик ҳамда иқтисодиёт масалалари бўйича семинарлардир. Германия мусиқа кенгаши президенти, расмий делегация раҳбари доктор Рихард Якоби раҳбарлигидаги «Брасс оф зе мувинг имидж» чолғу асбоблари ҳамда Бовария камер мусиқаси дасталарининг чиқишлари, шунингдек, немис ёзувчилари, адабиётшунос кино ижодкорлари билан учрашувлар самарқандликларда катта таассурот қолдирди.

• *Қарор ва ижро*

АКЦИЗ МАРКАСИ ТУФАЙЛИ

кўплаб «қўлбола» ичимликлар сотувдан олиб ташланди.

Аммо савол туғилади: улар қаердан пайдо бўляпти? Тамаки маҳсулотларию спиртли ичимликларни акциз маркалари билан маркалаб сотишдан кутилган мақсад нимадан иборат эканлигини тушуниб етмайдиган бозорчи-ю, савдо ходимлари талайгина экан. Бўлмаса, «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида акциз маркаларини жорий этишга тайёргарлик бўйича ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида» ҳукумат қарори эълон қилинганига уч ой бўлди.

Кейинроқ Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида тамаки маҳсулотлари ва спиртли ичимликларга акциз маркаларини жорий этиш тўғрисида» яна бир қарори қабул қилинди. Ўзбекистон Республикасида четдан келтирилган ва республиканинг ўзида ишлаб чиқарилган тамаки маҳсулотлари ва спиртли ичимликларга акциз маркаларини қўллаш тартиби тўғрисида Низом ишлаб чиқилди. Солиқ ва божхона хизмати ходимлари ҳар куни матбуот ва оммавий ахборот воситалари орқали бу муҳим тадбирнинг моҳиятини тушунтирмоқдалар. Жойларда бир қатор семинар-кенгашлар ўтказилмоқда. Афсуски фикри-хаёли пулда бўлган бозорчи ва савдо ходимлари на газета ўқишади, на телевизор кўришади, на радио эшитишади. Айтилган гап сигаретфуруш ва ароқфурушларнинг у қулоғидан кириб бу қулоғидан чиқиб кетаверади.

Акциз солиғи тўловларининг тўлиқлигини таъминлаш ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудида тамаки маҳсулотлари ва спиртли ичимликларнинг ноқонуний келтирилиши, ишлаб чиқарилиши ва сотилишининг олдини олиш мақсадида қабул қилинган ҳукумат қарорларига мувофиқ шу йили 1 октябрдан бошлаб бундай маҳсулотлар мажбурий равишда акциз маркалари билан маркалангандан кейингина сотувга чиқаришга рухсат берилаяпти. Акциз маркаси елимланмаган тамаки маҳсулотлари ва спиртли ичимликларни хоҳ дўконда, хоҳ бозорда сотиш умуман таъқиқланади.

Янги қонун-қоидаларга амал қилмай қаердан олиб келингани ва қаерда ишлаб чиқарилгани номаълум бўлган сигарета ва спиртли ичимликларни ҳамон ўғринча йўллар билан сотаётган учарлар сони камаймаяпти. Бу билан улар инсон саломатлигига хавф солмоқдалар, соғлом турмушимизни заҳарламоқдалар.

— Бир сидра ҳаммаёқни Хитой ароғи босиб кетган эди, — дейди Термиз шаҳар давлат солиқ инспецияси бошлиғи Ишбўри Маматмуродов. — Унинг таркибини текшириб кўрсак, истеъмол қилган кишини заҳарлайдиган моддалар талайгина экан. Дарҳол сотишдан тўхтатиб қолдик. Ҳозир истеъмолга ярокcиз бўлган шундай спиртли ичимликлар Қирғизистондан оқиб келмоқда. Уларнинг бирортасида ҳам акциз маркаси йўқ. Кейинги рейдлар давомида қуввати 10 даражадан ошмайдиган коньяклар, 18 даражадан ошмайдиган «Московская», «Петров» ароқлари, 4 даражадан ошмайдиган шампан винолари сотишдан олиб ташланди. Улар қўлда тайёрлангани, спиртли ичимликлар тайёрлаш технологиясига мутлақо амал қилинмагани шундай билиниб турибди. Бундай «қўлбола» ичимликлар уни истеъмол қилган кишини заҳарлаши турган гап.

Ҳайрон бўласан, киши. Бундай сифатсиз ичимликлар чегарадан қандай қилиб ўтиб келди, экан. Ахир божхона постларида бундай маҳсулотлар сифати текширилиши, далолатномалар тўлдирилиши, акциз солиғи солиниши керак-ку. Кўп «тадбиркор»ларнинг қўлида бундай ҳужжатлар йўқ. Шу боисдан солиқчилар ўтказаётган рейдлар пайтида улар молларини ташлаб қочмоқдалар.

Солиқчилар Тошкент «Отчопар» бозорида шундай ҳолга дуч келишди. Тожикистондан оқиб келган салкам 23 мингта «Московская» ароғининг эгаси топилмади. Ҳужжатсиз ва эгасиз ичимлик дарҳол сотувдан тўхтатилди.

Шу куни тезкор ходимлар икки нафар йигитчани қўлга туширдилар. Улар маркафурушлар экан. Енгил йўллар билан пул топишга ружу қўйган бу ўспиринлар 20 мингта акциз маркасини имони суст ходимлардан 50 тийиндан сотиб олиб, сигаретфурушлар ва ароқфуруш «тадбиркор»ларга икки-уч ҳисса қимматига сотиб юрганларида қўлга олиндилар. Акциз маркалари қандай қилиб бундай «чаққон»лар қўлига тушиб қолганлиги ҳозир текширилмоқда.

— Қоида бўйича ҳар бир тижоратчи акциз маркалари билан маркаланиши лозим бўлган маҳсулотларини ўзи ҳисобда турган солиқ инспекциясида қайта рўйхатдан ўтказгач «Пахтабанк» бўлимларига акциз маркаси учун буюртма беради, — дейди Тошкент шаҳар давлат солиқ бошқармаси бўлим бошлиғи Абдулла Наврўзов. — Сигареталар учун бир дона акциз маркаси 9 тийин, спиртли ичимликлар учун эса 14 тийин қилиб белгиланган. Бу қиймат тамаки маҳсулоти ва спиртли ичимликлар нархига таъсир қилмайди. Лекин айрим тижоратчилар акциз маркаси елимланганлиги учун сигарета ва спиртли ичимликлар нархи ошди, дея виждонларини ютмоқдалар, харидордан имкони борича ортиқча ҳақ олишга уринмоқдалар. Уларни инсофли ва диёнатли бўлишга чақирамиз.

Акциз маркалари ҳаётга йўлланма олди. Улар сифатсиз, зарарли маҳсулотлар йўлига мустаҳкам ғов солишига имонимиз комил. Бундан буён тамаки маҳсулотлари ва спиртли ичимликлар қуйилган шишалар қопқоғи бевосита ишлаб чиқариш жараёнида корхонанинг ўзида акциз маркаси билан маркаланяпти. Энди акциз маркаси йўқ маҳсулотлар ўз-ўзидан пештахталардан тушиб қолаверади. Маркаланмаган маҳсулотларни истеъмол қилманг, улар саломатлигингизга зиён. Солиқчиларнинг маслаҳати шу!

Жасур НОСИРОВ, Давлат солиқ қўмитаси матбуот хизмати раҳбари

ТОШКЕНТ – ФРАНЦУЗ ТАДҚИҚОТЧИСИ ОБЪЕКТИ

14 октябрда Ўзбекистон Республикаси Халқаро маданий ва маърифий алоқалар миллий ассоциациясида Марказий Осиёни тадқиқ қилиш француз институти (МОТҚФИ) раҳбарлигида пойтахтимиз Тошкентнинг шаҳарсозлик тарихига оид кўргазманинг очилиш маросими бўлди.

Кўргазма муаллифи — францiялик ёш меъмор Реза Нуранян.

Очилиш маросимида Франциянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси жаноб Жан Клод Ришар, Ўзбекистон-Франция жамияти раиси А. Маматов, МОТҚФИ директори Пьер Шувен, Тошкентдаги дипломатия корпуси вакиллари ва бошқалар ҳозир бўлдилар.

Элчи ўз сўзида дўстлик алоқалари нафақат иқтисод ва сиёсат билан чегараланиб қолмай, балки маданий-маърифий соҳаларда ҳам кенгайиб бориши лозимлигини ва Реза Нураняннинг бу соҳага ўзининг муносиб ҳиссасини қўшганини таъкидлаб ўтди.

Ёш олим юқорида номи зикр этилган институт ходими сифатида бир ярим йилдан буён Тошкент меъморчилиги тарихи унинг докторлик диссертацияси объектидир.

«Жаҳон» ахборот агентлиги.

• Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан

ШАРҚ РЕНЕССАНСИ АСОСЧИСИ

Суҳбатдошимиз — Темур Ширинов республикамизнинг йирик тарихчи олимларидан, Ўзбекистон Фанлар академияси Археология институтининг директори, тарих фанлари доктори. Турон замин илк цивилизациялари тарихи бўйича бир неча монография, кўплаб мақолалар муаллифи. Бутунжаҳон Археология конгрессининг аъзоси, Германия Археология институтининг мухбир-аъзоси, Париждаги Темурийлар даври тарихи ва ўзбек-француз маданий алоқалари ассоциациясининг вице-президенти, Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейини ўтказиш бўйича Республика давлат комиссиясининг аъзоси.

— Темур Ширинович, суҳбатни Амир Темур ҳазратларининг 660 йиллик юбилейи муносабати билан Археология институтида амалга оширилаётган ишлар ҳақида бошласак.

— Четдан қараганда, археология фани фақат осори атиқалар, кўҳна шаҳар ва қишлоқлар, карвон йўллари, ҳунармандчилик ва ҳоказолар тарихи билан машғулдек туюлади. Аслини олганда арехология халқимиз, ватанимиз тарихини ўрганишда ўз олдига жуда кўп вазифаларни қўяди.

Шу нуқтаи назардан институтимиз ўз олдига қўйган вазифалардан бири Амир Темур ва темурийлар даври тарихи, маданияти ва санъатини ўрганишдир. Бу даврдан дарак берувчи Туркистон, Самарқанд, Шаҳрисабз, Ғиждувон, Термиз шаҳарларидаги бетакрор архитектура ёдгорликларидан ташқари, ер тагида қолиб кетган ўнлаб тепалар — археология ёдгорликлари мавжуд. Булар Самарқанддаги Арк-қалъа, Булунғур туманидаги Шероз қалъаси, Муборакдаги Занжир сарой, Сирдарё қирғоғидаги Шоҳрухия, Қозоғистондаги Ўтрор ва бошқалардир. Амир Темур даҳосини ёритиш, темурийлар даври моддий ва маънавий маданияти тарихини ўрганиш энг суюкли мавзуларимиздан.

— Амир Темур шахси ва унинг даврини ёритиш бугунги кунда анча ривожланди. Лекин илгарилари ҳам бу йўналишда тадқиқотлар олиб борилгандир?

— Ўзбекистонда «Темуршунослик» йўналишидаги юксалиш фақат мустақиллигимиз шарофати туфайли юзага келди. Совет даврида Амир Темур тарихи ман қилинган мавзулардан эди. Совет даврида Туронзаминнинг буюк фарзанди, туркий давлатчилик маданиятини юксакликларга кўтарган, дунё халқлари тарихий ривожланишини ижобий томонга буриб юбора олган, иккинчи Шарқ ренессансини бошлаб берган Амир Темур шахси Сталинга маъқул эмас эди. Нега? Чунки «миллатлар отаси»нинг олиб борган «миллий», «буюк оғачилик», «йўл бошловчилик» ва ниҳоятда ниқобланган янги мустамлакачилик сиёсатларига соҳибқирон тарихи тўғри келмасди. Қолаверса, Амир Темур даҳоси бизнинг «қолоқ Шарқ» халқлари эмаслигимизни яққол ошкора этиб турарди. Лекин инсон онгидан ташқарида, унинг хоҳиш иродасига бўйсунмайдиган мутлоқ ҳақиқатлар бор. Самодаги сайёралар жойлашишини ўзгартиришнинг имкони бўлмаганлиги каби ўтмиш тарихни ҳам ўзгартиришнинг иложи йўқ. Худди шундай Амир Темур мавзуси қанчалик ман қилинмасин Марказий Осиё археологиясида ҳамиша, «Темурийлар замони», «Темурийлар маданияти», «Темурийлар даври архитектураси», «Темурийлар сополчилиги», «Темурийлар тангашунослиги» каби йўналишлар бор эди. Кези келганда шуни қайд этиш кераккки, институтимизда 70-йиллар охирлари ва 80-йилларда ҳам Амир Темур мухлислари топиларди. Соҳибқирон тарихини холисона ёритиш у кишига бўлган муносабатда адолат ўрнатиш орзусидаги бир гуруҳ фидойи ёш олимлар ана шулар жумласидан. Булар У. Алимов, А. Бердимуродов, Ж. Мирзааҳмедов, Ш. Пидаев ва бошқалар бўлиб, бугунги кунда улар Амир Темур мавзуси бўйича эркин қалам тебратиш бахтига муяссардирлар.

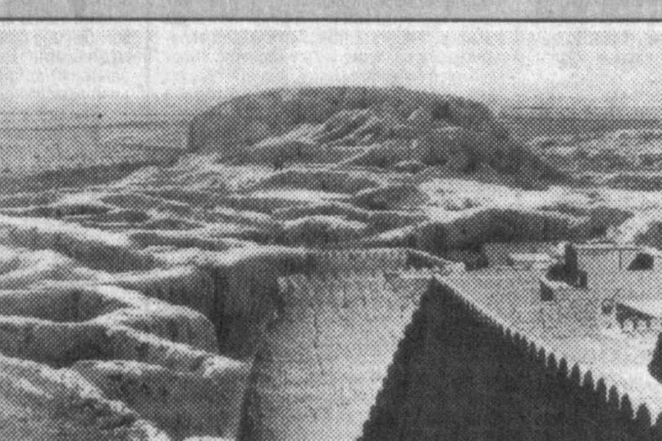

— Шарқ ёхуд темурийлар ренессанси тушунчасини бугун Мовароуннаҳр тарихи билан шуғулланувчи олимлар кенг қўлламоқдалар. Шу масалани кенгроқ шарҳласангиз...

— Мусулмон ёхуд Шарқ ренессанси тушунчаси тарих фанига машҳур немис шарқшуноси Адам Мец томонидан асрнинг бошларида киритилган. Немис олими «Шарқ» тушунчасини тарихий мазмунда ишлатиб, Ўрта ер денгизидан то Ҳиндистон субконтинентигача бўлган юртларни ва унинг IX-XII асрлардаги маданиятининг юксакларга кўтарилганини кўзда тутган. Шу юртлар қадимдан цивилизация бешигидир. «Тарих Урдан бошланади» деб европалик тарихчилар бежиз айтишмаган. Худди шу юртларда милоддан олдинги III-мингинчи йилларда илк шаҳарлар, давлатлар, фан-маданият ва жаҳон динлари шаклланган. Элам, Шумер, Сакистон, Белужистон, Хараппа, Турон цивилизацияси ўчоқлари бунёдга келган. Турон қадимги Шарқ ва жаҳон цивилизациясининг ажралмас қисмидир.

Турон цивилизацияси пайғамбар Заратуштра давридан (милоддан олдинги VIII-VII асрлар) то Муҳаммад пайғамбар замонигача (VII-VIII асрлар) ўз бошидан бир неча бор юксалиш билан бирга инқирозли пайтларни ҳам бошидан кечирди. Шунга қарамасдан қадим цивилизация ўз ривожида узлуксиз давом этди. Бежизга қадимги грек тарихчиси Диодор «Бактрия минг шаҳарли мамлакат» деб хабар бермаган эди. IX-XII асрларда қудратли Сомонийлар, Қорахонийлар ва Хоразмшоҳлар салтанати даврида бутун Шарқда бўлгани каби Туронда ҳам буюк уйғониш — ренессанс юз берди.

Мовароуннаҳр жаҳон фани ва маданиятининг, иқтисоди ва савдосининг марказига айланди. X асрда туғилган Гурганж академияси дунё илму фани ривожига катта таъсир кўрсатди. Беруний, Муҳаммад Хоразмий, Ибн Сино, Ал-Форобий, Марғилоний, Ҳаким ат-Термизий, Исмоил Бухорий каби дунё аҳамиятига молик алломалар билан бугун ҳам фахрланамиз.

Мана шу буюк уйғониш — биринчи ренессанс мўғуллар истилоси натижасида (XIII аср) инқирозга юз тутди.

Иккинчи Шарқ ренессанси (XIV-XVI асрлар) сўзсиз Амир Темур фаолияти билан боғлиқ. У юртни мўғуллардан озод қилди, 150 йиллик асоратни тугатди. Барча соҳадаги инқироз, парокандалик тўхтатилди. Биринчи уйғониш даврида эришилган натижалар янада юксак даражага кўтарилди. Қудратли давлат тузилди, илму фан, маданият ва шаҳарсозлик, гуллабяшнади. Дунё илм-фан, маданият ва сиёсий маркази яна Мовароуннаҳрга кўчди. Ўрта ер денгизидан тортиб, то Ҳиндистонгача бўлган юртларда архитектура, монументал безак, орнамент, кулолчилик, хаттотлик, истироҳат боғлар, қурилиш соҳаларида «Темурийлар услуби» номи билан янги йўналиш пайдо бўлди. Дунё аҳамиятига молик ўнлаб олимлар, фозилу фузалолар етишиб чиқди. XIV-XVI асрларда рўй берган иккинчи Шарқ ренессанси мана шундан иборат эди ва у сўзсиз Амир Темур даҳоси билан боғлиқ. Шу сабабдан ҳам тарихчилар Мовароуннаҳрнинг иккинчи уйғонишини ҳақли равишда «Темурийлар ренессанси» деб аташмоқда. Буни 1996 йил 9-10 апрелда Самарқандда бўлиб ўтган халқаро конференция қатнашчилари ҳам якдиллик билан эътироф этдилар.

Кези келганда шуни қайд қилиш лозимки, бугунги кунда юртимиз, халқимиз мустақиллигимиз шарофати билан учинчи уйғониш даври бўсағасида турган бўлса ажабмас.

Суҳбатдош: М. МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

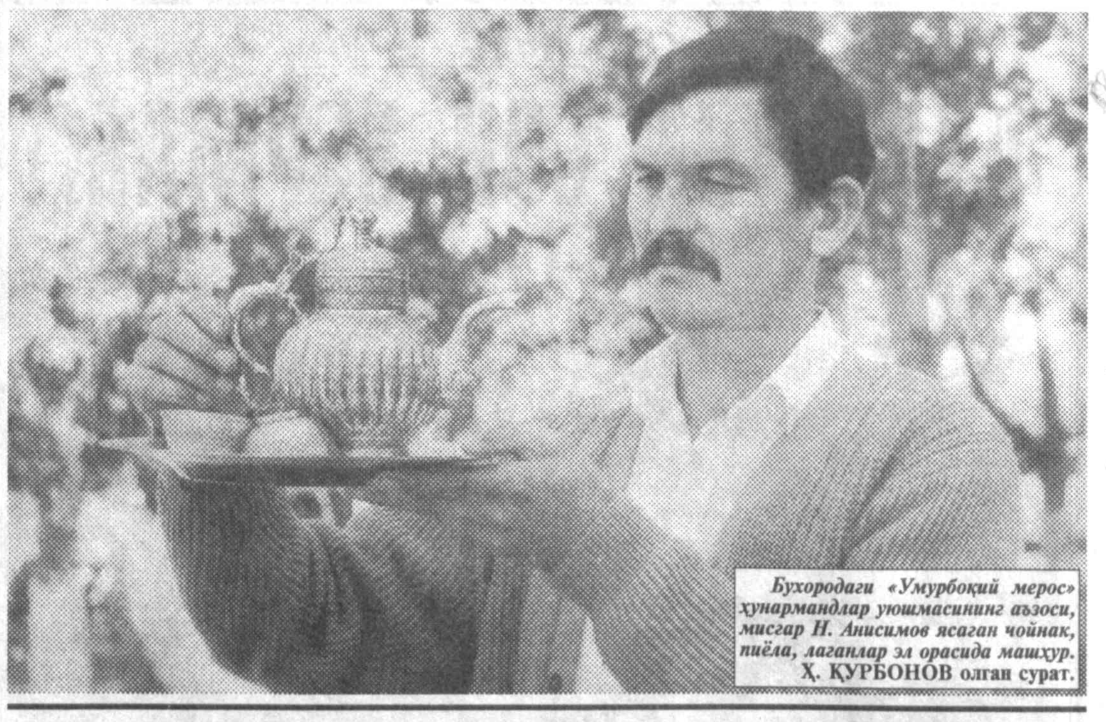

Бухородаги «Умурбоқий мерос» ҳунармандлар уюшмасининг аъзоси, мисгар Н. Анисимов ясаган чойнак, пиёла, лаганлар эл орасида машҳур.
Ҳ. ҚУРБОНОВ олган сурат.

ТАШНА ҚАЛБЛАР САДОСИ

«Халқ сўзи»га келган шеърларни ўқиб...

Таҳририятга келаётган мактублардаги шеър тизмалари юракка оташ солади. Уларни битган ёш ҳаваскорлар ўз эркини, иродасини, эҳтиросини, ҳис-туйғуларини, орзу умидлари ва армонларини шу биргина мактубда жамлашга интиладилар.

Бу шеърларда маъюс хаёлчанлик ҳамда қувонч ифодаси бор. Уларни ўқиб маънавий дунё ҳодисаларига ғарқ бўлиб кетасан. Аммо афсуски, шеърларнинг кўпчилиги ўқувчи қалбини забт эта олмайди. Лекин ҳамма ҳам кўнглида бир илинж билан қалам тебратади. Шу маънода биз қандай ёзишни ўргатмоқчи эмасмиз, фақат шеърларни таҳлил қилишга жазм этдик, холос. Андижон шаҳридан бизга ўзининг шеърий машқларини юборган Билолдин Абдумажидов она юртимиз Ўзбекистонни, унинг боғу бўстонларини, зар унган тупроқларини истиқлол туфайли қалбларга имон ва ёруғлик қайтадан бахш этилганлигини ёзади. Уларни ўқиб, юрт ҳақида маълум бир тасаввурга эга бўламиз. Лекин унинг шеърлари шунчаки оддий машқлар даражасидан юқори кўтарила олмаган. Тожикистонлик Мирзаали Ҳожинининг «Туркистон» ва «Ҳажнома» шеърлари эса умумий гаплардан иборат бўлиб қолган. У ўқувчи учун ҳеч қандай янгилик бера олмайди. Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш кераккки, аксарият шеърлар Наврўз, Амир Темур ва Истиқлол ҳақидадир. Андижонлик Х. Раззоқов, хоразмлик К. Жуманиёзов, қўнғиротлик Х. Азамат, бухоролик Д. Жаббор, тошкентлик Т. Матназаров, қорақалпоғистонлик А. Хўжамбоев шеърлари фикримизнинг исботидир. Мазкур шеърларда шакл, ҳаракат ва ҳолат бор. Лекин сатрлар, манзаралар қоришмасидан, сўзлар тизимидан иборат бўлиб қолган. Бундан қатъий назар, машқлар муаллифларнинг назмни яхши кўришидан далолат беради.

Тошкент вилоятининг Оққўрғон ва Пискент туманларидан бизга шеърий машқлар йўллаган З. Зокиров, М. Самадов, жиззахлик А. Анқабоев, зарафшонлик Н. Норқулов, бекободлик Х. Отақулов, фарғоналик Х. Деҳқонов, андижонлик Х. Деҳқонов, наманганлик А. Мамадалиев, чустлик М. Муҳсинов, сирдарёлик А. Азимов, хоразмлик М. Кўчқоров, А. Сафоев, самарқандлик Қ. Хайдаров, А. Даминов ва бошқаларнинг ижоди хусусида сўз юритар эканмиз, уларнинг шеърларида (тўғрироғи, шеърий машқларида) мукаммаллик ва изчиллик йўқлигининг гувоҳи бўламиз. Уларда баён қилинган ҳодисалар тасаввур кўзини очиб юборолмайди. Лекин улар шоирликни даъво қилаётганлари йўқ. Фақат шеъриятга кўнгил қўйишган, холос. Шунинг учун ҳам уларни тўғри тушунмоқ даркор.

Абдусалом Абдуллаев Тошкент вилояти, Бекобод тумани «Деҳқонобод» жамоа хўжалигида жойлашган Алишер Навоий номли 29-ўрта мактабда ўқитувчи бўлиб ишлайди. Унинг шеърлари анча пишиқ. Сатрлардаги иликлик, самимийлик, кўнгилга завқ беради. Буни унинг «Ҳайкал» шеърида кўришимиз мумкин:

Қуёшларга чорлаб турар
Амир Темур ҳайкали.
Пойларида чаппар урар
Гул-чечаклар пайкали.

Мовий осмон тинчу омон,
Шўх булбуллар хушовоз.
Соҳибқирон йўлларига
Гуллар — шоҳи поёндоз.

Келинг, дўстлар, гул экайлик
Темур бобо пойига,
Гулларимиз чирой қўшсин,
Ҳур Ватан чиройига.

Ёки ангренлик А. Убайдуллаевнинг шеърларига назар ташлайлик. Улар, асосан, тўртликлардан иборат бўлиб, ҳаётнинг маълум бир қирралари, рўзғор ташвишлари, одамлар ўртасидаги меҳр-муҳаббат, садоқат, оила мавзуларига бағишланган. Масалан у инсоннинг уй-рўзғор ташвишлари билан, бир-биридан ширин ўғил-қизлар билан бахтиёр эканлигини қуйидагича ифодалайди:

Юрагинг боғланар мастона
билан,
Оёқларинг эса остона билан.
Жужуқлар елкангга чиқиб
қийқирар,
Подшодирсан ушбу кошонанг
билан.

Шуниси қувончлики, аксарият шеърий машқларда ҳаётнинг кўзга кўринмас қирралари, муҳаббатнинг жўшқин тароватi, бу қадим ва кўҳна дунёнинг сирсиноатлари мавжуд. Улар ташна қалблардан келаётган садодир. Уларда ҳаётдан кечиш эмас, аксинча бахтга ташналик бор. Уларда тўғри сўзлилик кўзга ташланиб туради. Бу пардозсиз ва жўн сўзлар қалблардан мурувват, меҳр-муҳаббат истайди. Агарда, ҳаваскор қаламкашлар ўз юраклари тубига теранроқ назар ташлаганларида эди, бундан ҳам кучлироқ, самимийроқ сатрлар ёзган бўлардилар. Бунинг учун улар ҳаёт билан ҳамнафас бўлмоғи керак. Улар қофиябозлик, мадҳиябозлик, сунъийликдан қутулсаларгина яхши шеърлар ёза оладилар. Зеро, шеър кўнгил ойнаси бўлиши керак, токи, унга тикилиб, ҳаётни кўриш, эшитиш, ҳис қилиш мумкин бўлсин. Унда шўх-шодон тол қўлларини силкитиб, беғам шаббодалар арғимчоқ учиб юрсин.

Ҳавас ва умид билан қўлига қалам олганлар, ўз имконияти ва қобилияти даражасида ижод қилаётганлар келажакни уйғотувчилар, маънавий дунёга устун бўлишга интилаётганлардир. Биз дунёни ва одамларни ғафлат уйқусидан уйғотмоқ ниятида эшик қоқаётган бундай беҳаловат инсонларга ҳамиша ҳайрихоҳмиз.

Ойбек РАҲИМ,
Гулчеҳра ЙЎЛДОШЕВА.

КАМАРБАСТАЛАРДАН БИРИМИЗ

Одатда, улуғ инсонларнинг муборак номи улуғ ишларга фатво беради. Буюк саркарда ва давлат арбоби, илм-фан ва санъат ҳомийси Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги муносабати билан шундай ишлар амалга оширилдики, бу, шубҳасиз, ёш республикамиз келажаги йўлида юксак кўтарилишдир. Айниқса, миллий ғурурнинг юксалиши, дунё ҳамжамиятида ўз ўрнимизни танишимизда бобокалонимиз маънавий меросининг сабоқлари беқиёс бўлди.

Амалга оширилган савобли ишлардан бири сифатида Халқаро Амир Темур хайрия жамғармасининг тузилишини қайд этиш лозим. Юртбошимизнинг бевосита эътиборларида бўлган бу ташкилот ўз олдига улуғ мақсадларни қўйиб ҳаракат қилмоқда. Хусусан, ўтказиладиган катта тўй муносабати билан кўплаб тадбирлар амалга оширилди.

Республика Халқ банки билан ҳамкорликда ташкил қилинган «Хазина» пул-буюм лотереяси жамғарманинг моддий аҳволи ўнгланишида қўл келиши кутилмоқда. Албатта, кўрилган фойда матбуот нашрлари ва китоблар чиқаришга, обидаларни таъмирлашга сарфланади.

Қардош Туркияда шартнома асосида Темур ва Темурийлар даври меъморчилиги ва санъатини акс эттирадиган ўнга яқин рангли жилдлар, тақвимлар нашр этилди. Юбилей кунлари улар меҳмонлар ва иштирокчиларга тақдим этилади.

Хайрли ишларни амалга оширишда республикамиз вилоятларида тузилган 11 та бўлим, шунингдек, пойтахтимизда фаолият кўрсатаётган кўплаб чет эл элчихоналари қошидаги ҳамкорларимиз яқиндан ёрдам бермоқда. Жойларда жамғарма ҳомийлигида қўшма ва кичик корхоналар тузиш, савдо-тижорат ишларини йўлга қўйиш борасида ҳам сезиларли ишлар амалга оширилди. Шубҳасиз, булар катта ишнинг бошланиши, холос. Жамғарманинг асосий эътибори тарихий меросимизни кенг ташвиқ қилиш, миллий қадриятларимизни ривожлантиришдан иборат. Шу мақсадда турли ижодий ташкилотлар билан ҳамкорликда фаолият кўрсатаяпмиз. Кино ижодкорлари томонидан суратга олинган «Буюк Темур» фильмига жамғармамиз ҳомийлардан бири бўлди. «Амир Темур. Танбеҳлар» тўплами ҳам шу хилда нашр этилди. Жамғарманинг ўз газетаси ва журналини нашр этиш билан боғлиқ тайёргарликлар маромига етиб қолди.

Шу йил 27-29 сентябрь кунлари 660 йиллик тўй муносабати билан Самарқанд шаҳрида Конрад Аденауэр жамғармаси кўмагида халқаро анжуман ўтказдик. Унда Германия, Франция, Россия, Қозоғистон ва Тожикистондан келган 120 дан зиёд олим иштирок этди. Анжуманинг якунлари соҳибқирон фаолияти дунё миқёсида катта эътибор билан ўрганиб келинганини ва ўрганилаётганини кўрсатди. Айниқса, Аннемари Шиммель (Германия), Пьер Шувен (Франция), Олег Акимушкин (Россия) сингари олимларнинг янги маълумотларга асосланган чуқур мазмунли маърузаларида бобокалонимиз ҳаёти ва фаолияти жиддий таҳлил қилиб берилди. Шунингдек, анжуманда қатнашган Ашраф Аҳмедов, Тўхтасин Ғофурбеков, Ҳалим Бобоев, Азамат Зиёев каби ўзбек олимларининг чиқишлари мамлакатимизда ҳам тарихимизни тадқиқ қилиш борасида салмоқли ишлар амалга оширилаётганини кўрсатди. Анжумандан кейинги баҳслар ва савол-жавоблардан навбатда бажарилиши кўзда тутилган янги ишлар режаси маълум бўлиб қолди.

Айни пайтда жамғармамизнинг фаолияти яқинда нишонланиши мўлжалланган Амир Темур таваллудининг 660 йиллик тўйини кўнгилдагидек ўтказишга қаратилган. Бизни, айниқса, меҳнат жамоалари ҳам фаол қўллаб-қувватлаяпти. Жумладан, Тошкентдаги «Электраппарат» ҳиссадорлик бирлашмаси жамоаси икки кун шанбалик ўтказиб, ундан тушган икки миллион сўм маблағни тўй харажатларига инъом этди. Айни пайтда бирлашма усталари Шаҳрисабзда меҳнат қилишмоқда. Халқимиз қалбидаги саховат туйғуси бардам экан, биз мўлжаллаган хайрли ишларимизни бекаму-кўст адо этамиз.

Соҳибқирон Амир Темур ўз фаолиятининг асосий қисмини мамлакатда илм-фан ва санъатнинг ривожига қаратган эди. Биз ҳам ибратли анъаналарга содиқ қолиб халқимизнинг ҳар томонлама юксалиши йўлида хизмат қилаверамиз. Бу борада жамғармамиз хайрли саъй-ҳаракатларни бирлаштирувчи марказ бўлиб қолишига шакшубҳа йўқ.

Калон ШОДИЕВ,
Халқаро Амир Темур хайрия жамғармаси бошқаруви раисининг ўринбосари.

СПОРТ · СПОРТ · СПОРТ · СПОРТ · СПОРТ · СПОРТ · СПОРТ · СПОРТ

• *Қўл тўпи*

«СЕРГЕЛИ» ЧЕМПИОН

Қўл тўпи бўйича аёллар ўртасидаги бу йилги мамлакат чемпионати ҳар йилгига нисбатан қизиқарли баҳсларга бой бўлди. Чемпион охирги тургача маълум бўлмади. «Сергели» — «Д-клуб-СКИФ» жамоалари ўртасидаги учрашув олдидан Олмалиқнинг «Надежда» жамоаси 20, сўнгги учрашув қатнашчилари 19 тадан очкога эга эди. Қизиқарли ўтган охирги учрашувда «Сергели» жамоаси 24:22 ҳисобида ғалаба қозонди ва яна бир бор мамлакат чемпионлигини қўлга киритди.

• *Шоҳмот*

ЁШ ИСТЕЪДОДЛАР КАМОЛ ТОПАЯПТИ

Кейинги йилларда мамлакатимиз шоҳмотида бир қатор истеъдодли ёшлар камол топиб, улар поғонама-поғона халқаро майдонга чиқиб бормоқда. Айни кунда ўн нафар ёш шоҳмотчимиз 20 октябрь — 3 ноябрь кунлари Испаниянинг Монерко шаҳрида ўтказиладиган ёшлар ўртасидаги жаҳон чемпионатига ҳозирлик кўришаётгани фикримизнинг далилидир. А. Филипов (10 ёш), Б. Холмирзаев (12 ёш), И. Ҳамроқулов (14 ёш), О. Тошев (16 ёш), Р. Қосимжонов (18 ёш), Е. Ким (10 ёш), Е. Левушкина (12 ёш), Е. Корбут (14 ёш), И. Ҳамроқулова (16 ёш) ва С. Юсупалиева (18 ёш) ўз тенгқурлари тоифасидаги жаҳон биринчилигида юртимиз спорт шарафини ҳимоя қилишади. Айни дамда жаҳон оммавий ахборот воситалари 32-жаҳон шоҳмот Олимпиадасининг «кашфиёти» саналган 13 ёшли франциялик Э.Бакро, 16 ёшли арманистонлик К. Асрянни шоҳмот оламининг бўлғуси «юлдуз»лари деб аташмоқда. Демакки, ҳамюртларимизга дунё биринчилигида осон бўлмайди.

• *Чавандозлик*

«АФСОНА» ПАНД БЕРМАДИ

Бишкекда чавандозлик бўйича йирик халқаро тижорат турнири ўтказилди. Жанубий Кореянинг «Самсунг» фирмаси уюштирган ушбу мусобақада ҳамюртимиз Даврон Рўзимуҳаммедов ўзининг «Афсона» лақабли оти билан қатнашиб, иккинчи ўринни эгаллади. Умумжамоа ҳисобида вакилларимиз учинчи ўринга кўтарилишди.

• *Сув полоси*

ҲАМЮРТЛАРИМИЗ УЧИНЧИ

Москвада ўтказилган халқаро турнирда мамлакатимиз сув тўпи жамоаси Россиянинг «Динамо» ва ЦСК ВМФ клубларидан сўнг учинчи ўринни эгаллади. Ҳамюртларимиз 4 та учрашувда ғалаба қозониб, икки учрашувда имкониятни бой беришди.

Шуҳрат РЎЗМОНОВ,
«Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири.

ФУТБОЛ ЛИЦЕЙИ ОЧИЛДИ

Давлатобод туманида барча қулайликларга эга бўлган футбол лицейи фаолият кўрсата бошлади. Лицейнинг очилиш маросими катта тантанага айланиб кетди. Унда собиқ «Пахтакор»чиларнинг ота-оналари, қариндошлари, Республика Футбол федерациясининг масъул ходимлари ҳамда вилоят фаоллари иштирок этдилар.

Тантанали йиғилишдан сўнгги лицей талабалари — ёш футболчиларнинг кўргазмали чиқишлари ҳаммани мамнун этди.

А. МАДАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Обуна-97

«ХАЛҚ СЎЗИ» ҲАММАНИНГ ҲАМРОҲИ

Шу йил 25 сентябрдан 1997 йил учун «Халқ сўзи» газетасига обуна бошланди.

Муҳтарам газетхон!

Сиз кўпдан буён «Халқ сўзи»ни ўқиб борасизми? Чунки Олий Мажлис қонунлари, Президент фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ҳамда расмий хабарлари билан сиз фақат «Халқ сўзи» орқали танишишингиз мумкин! Мазкур ҳужжатларга энг билимдон мутахассисларнинг шарҳ ва изоҳлари, уларнинг батафсил таҳлили ҳам айнан бизнинг газетамизда чоп этилишини унутманг! Зеро, «Халқ сўзи» Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетасидир.

Ҳафтада беш марта чоп этиладиган газетамиздаги барча материаллар тезкорлиги ва таҳлилий баёни билан ўзга нашрлардан ажралиб туради.

Обуна бўлиш учун сиз тегишли маълумотларни мамлакатимизнинг барча алоқа бўлимларидан олишингиз мумкин.

Шошилинг! Сиз бугун озроқ вақт ажратсангиз, биз бир йил ҳамроҳингиз бўлиб қоламиз!

Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси

СОҲИБҚИРОН АМИР ТЕМУРНИНГ 660 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН «АМИР ТЕМУР: БУЮКЛИК ВА ИНСОНИЙЛИК» МАВЗУИДА ЎЗБЕКИСТОН ТЕАТРЛАРИНИНГ ФЕСТИВАЛИ

17 ва 18 октябрь, 1996 йил. Тошкент шаҳри.

• Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Республикаси Академик катта театри саҳнасида қуйидаги театрлар спектакллардан лавҳалар кўрсатадилар:

С. Айний номидаги Бухоро мусиқали драма театри
Салоҳиддин Сирожиддин «СОҲИБҚИРОН ТЕМУР»
Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Республикаси Академик катта театри
Алишер Икромов «БУЮК ТЕМУР»
Г. Гендел «АМИР ТЕМУР»
Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат Академик драма театри
Абдулла Орипов «СОҲИБҚИРОН»
Ю. Ражабий номидаги Жиззах мусиқали драма театри
Одил Ёқубов «ФОТИҲ МУЗАФФАР»
Бердах номидаги Қорақалпоқ Давлат мусиқа театри
Абдулла Орипов «СОҲИБҚИРОН»
М. Тошмуҳамедов номидаги Қашқадарё мусиқали драма театри
Абдулла Орипов «СОҲИБҚИРОН»
М. Уйғур номидаги Сурхондарё мусиқали драма театри
Қилич Абдунабиев «ЕЛДРИМ БОЯЗИД»
О. Хўжаев номидаги Сирдарё мусиқали драма театри
Хусейн Жавид «АМИР ТЕМУР»
Юсуф қизиқ Шакаржонов номидаги Фарғона мусиқали драма театри
Тўра Мирзо «АМИР ТЕМУР ВА ТЎХТАМИШХОН»
Қозоғистон Республикаси Чимкент вилояти драма театри
Исроил Сапарбоев «БУЮК ТЕМУР»
Қирғизистон Республикаси Бобур номидаги Ўш мусиқали драма театри
Абдулла Орипов «СОҲИБҚИРОН»

Соат 17-00 да бошланади
Маълумотлар учун телефон: 33-90-81
Билетлар соат 10-00 дан 18-00 гача театр кассаларида сотилади.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги жамоаси вазирликнинг бошқарма бошлиғи **Абдуҳамид АҲМЕДЖОНОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси аппарати жамоаси масъул ходим Д. Қориевага онаси **КАРИМА аянинг** вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Т. Долиев.
Навбатчи — Б. Остонақулов.
Мусаҳҳиҳ — А. Худойқулов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0580 31671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00 Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топширилди — 23,57 1 2 3 4 5 6